

PEDAGÓGUSOK LAPJA

LX ÉVFOLYAM
A PEDAGÓGUSOK SZAKSZERVEZETE HÍRLAPJA ÉS HÍRLEVELE
2004. SZEPTEMBER 9.
ALAPÍTVÁ: 1945-BEN

7-9.

A KÖZOKTATÁS DISZKRÉT BAJA

Bármelyik tanévkezdésre tekintünk is vissza, bárki is volt a tárca gazdája, a mindenkori miniszter felhőtlen derülattal nyitotta meg az iskolaévet. Ez azonban sohasem a klasszikus pedagógiai optimizmus jegeit tükrözte, amely mögött mindig ott van a problémaérzékenység is, hanem a vezető politikus büszkeségét az irányításával működő ágazatra, az éppen megkezdődött reformfolyamatra. Most sincs másként, hiszen az oktatási ágazat küszködik a legkevésbé gonddal – halljuk nap nap után. A Sulinet Digitális Tudásbázis fejlesztése pedig megoldja az oktatás tartalmának, módszereinek összes gondját. Az oktatási miniszter széke azonban nemcsak ezért áll biztos lábakon. A tárca birtoklása ugyanis a koalíciós alku egyik sarokköve volt, és ma is az. A pedagógusok nyugodtak lehetnek, kormányátalakulás ide vagy oda, az oktatási miniszter marad. Talán Magyar Bálint lesz a kormány egyetlen, négy évet kihúzó minisztere. Ami e tárca élén az elmúlt másfél évtizedben nem fordult elő.

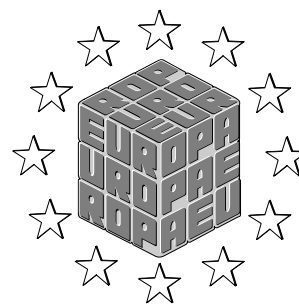
Am követelményt is támasztó pedagógus szemével és szakszervezeti látásmóddal nem ilyen rózsaszínű közoktatásunk helyzete. Hiszen, ha nem a gondok jelzésére, a problémák feltárására, felszámolására helyezük a hangsúlyt, nem a megbízatásunk szerint dolgozunk. Az elmúlt időszak ugyancsak emlékeztet arra, hogy illúzióinkat ingyen szőjük, csalódásainkat drágán fizetjük. Természetesen valamennyi nehézség felsorolására nincs lehetőségünk, csak néhányat emelünk ki.

Valóban örvendetes, az európai uniós integráció szempontjából létfontosságú a nyelvi előkészítő (nulladik) évfolyamok indítása a középiskolákban. Am ha azt tekintjük, hogy csupán a középiskolák egyharmadában indítanak ilyen osztályokat, és arra is figyelünk, hogy az elmaradott, hátrányos helyzetű térségekben a legkevésbé, akkor már aggódhatunk. Tovább nőnek a különbségek az iskolák között. Egyre inkább hódít a szegény település: rossz iskola; gazdag település: jó iskola jelensége, amelyet a társadalmi folyamatok mellett nagymértékben felerősít a demográfiai helyzetünk alakulása, valamint az oktatásfinanszírozás, intézményfenntartás jelenlegi rendszere. Márpedig a silány környezet, a gyenge iskola ott marasztal. Ilyen milióból nincs vagy nagyon kevés az esély a felemelkedésre. Csupán az ingyenes tankönyvvél és étkeztetéssel nem lehet megállítani, visszafordítani a „közoktatási olló” nyílását. Többek között a túlterhelésre hivatkozó tanulói óraszámcsökkentésnek is ilyen nyitó hatása van. Miközben a pénzügyminiszter a polgármestereknek írott levelében tovább ösztökéli ezt a folyamatot, és a foglalkoztatási költségek csökkentése érdekében a szabadidő-szervezői, diákönkormányzat-segítő, egészségnevelő feladatkörök ellátását a gyakorlatban feleslegesnek tartja.

Majd mindent elvégez az osztályfőnök, hiszen 2004. szeptember 1-től „megtöbbszörözték” pótlékukat. Valóban, hiszen a korábbi átlag, a 2.300 forintos pótlék 5.400 forint fölé emelkedik! Könnyen kiszámolható, hogy az egész bérhez viszonyítva milyen „jelentős” keresetemelkedést eredményez. Különösen akkor, ha a kormány által ez évre ajánlott 6% bérfeljesztést az önkormányzatoknak csupán mintegy hét százaléka fogadta el, és az illetménytábla-emelés elmaradása ellenére emelte a béreket. E tekintetben az események, a kormányok, ismétlik önmagukat. Hiszen az előző ciklusban, 1999-ben befagyasztott közalkalmazotti bértábla ugyanilyen típusú ajánlást és eredményt hozott. A szakszervezetek nyomására, de nem megelégedésére augusztus közepén született kormányrendelet se sokkal több sikerrel biztat, noha az önkormányzatoknak a közalkalmazottak 6%-os keresetnövekedése fejében 1%-os támogatást ígérnek a központi költségvetésből. Nem nehéz megjósolni, hogy hiábavaló a kormányzati ösztönzés, a nagy többség most sem fog adni. Hiszen a települések mintegy fele állandó forráshiánnyal küzd, többek között a „feladatellátás célszerűtlen struktúrája” miatt (ÁSZ-vizsgálat szerint). Magyarul: az elaprózott önkormányzati, közigazgatási rendszerben a települések jelentős része hiányosan látja el feladatait, csak alacsony színvonalon képes fenntartani iskoláit. Mindez sürgeti a közigazgatás hosszú óta halogatott reformját, az intézményfenntartás, finanszírozás újrarendelését. Am erre nincs esély, hiszen kétharmados törvényhozási döntések kellenének. Ennek következtében nemcsak az oktató-nevelő munka eredményessége, hanem a tárgyi feltételek tekintetében is rohamosan nőnek a különbségek, hiszen a közoktatási intézmények közel kétharmada komolyabb felújításra szorul.

Rövid összegzésként ismételtelen megállapíthatjuk, hogy az előrelépéshez nem elég felülvizsgálni, kiigazítani az oktatáspolitikát, a tartalmi szabályozást, a pedagógusképzést stb. Nem elég a tanulók szöveges értékelése, a bukás nehezítése. Ha nincs mögötte megfelelő feltételrendszer, bármilyen nagyszerű oktatáspolitikai megbukik.

Árok Antal

A TARTALOMBÓL:

- **A SZAKSZERVEZETI ÉLET ESEMÉNYEI**
- **OI-VILÁGKONGRESSZUS**
- **KITÜNTETÉSEK**
- **KI KICSODA**
- **EURÓPAI UNIÓ – EURÓPAI ÉRDEKVÉDELEM**
- **VESZEDELMEK VISZONYOK AZ ISKOLÁBAN**
- **EURÓPA-KÉPZETEK**
- **PEDAGÓGUS SPORTVERSENYEK**
- **PÉNZ, PÉNZ, PÉNZ...**
- **A KÖZOKTATÁS HELYZETE**
- **PL-ÚTMUTATÓ:**
  - **VÁLTOZÁSOK A TANÉV-BEN**
  - **JOGI PANORÁMA**
  - **KT-VÁLASZTÁSOK**
  - **MUNKAJOGI KÉRDÉSEK**

In memoriam

Emberi létünk szükségszerű vége az elmúlás, a halál. De nem mindegy, hogy haszontalanul araszolgatjuk az időt, vagy szűkebb-tágabb környezetünk javára szolgálunk a napi „jötettünkkel”. Akikről itt szólnunk, holtuk után is tevékeny életükkel fénylenek bennünk, és talán már névtelenül is – átsugározzák a jövőndőt is. Arany János szavaival élve: „Nem hal meg az, ki milliókra költi / Dús élte kincsét, ámbár napja múlt; / Hanem lerázzván, ami benne földi, / Egy éltető *eszmévé* finomul...”

DR. VOKSÁN JÓZSEF EMLÉKEZETE

Ebben az évben egymást követik a minket sújtó fájdalmas veszteségek. Két volt megyei titkárunk halála után, június 23-án, 78 éves korában váratlanul eltávozott körünkől egykori főtitkárunk, dr. Voksán József is, néhány hónappal szeretett és sokat szenvedett feleségének elhunytja után. Az az ember, kinek élete több mint két évtizeden át szorosan összefonódott szakszervezetünk történetével. Különböző beosztásokban a központi vezetőség osztályvezetőjeként, titkáráként, majd 1973-tól 1988-ig főtitkáráként fáradozott pályatársaiért, a pedagógusokért – hiszen maga is falusi tanítóként kezdte munkás életútját –, az oktatásügy dolgozóira, szakszervezetünk nemes céljainak minél maradéktalanabb eléréséért.

Igényesen és következetesen irányította hosszú éveken át az országos vezető testületeket, a központban dolgozó munkatársait, segítette a megyei titkárok tevékenységét, érdeklődéssel kísérte az alapszervezetekben az oktatási intézményekben fáradozó tisztségviselők munkáját.

Emberközelségben élt és dolgozott. Szerzte az országban nagyon sokan ismerték. A tantestületi szobákban, szakszervezeti aktivisták értekezletén továbbképzéseim, pedagógusnapi ünnepségeken, iskolák jubileumán, kulturális rendezvényeinken, sporttalálkozókon, nyugdíjasotthonokban, üdülőinkben mindenütt ott volt, és mindenhol szívesen fogadták. Meghallgatta az emberek gondjait, segített azok megoldásában, sok-sok ügyben eljár, számtalan kérését elintézte; ha kellett, jó szóval bátorított, vigasztalt, táplálta a hitet az emberekben, nagyon sokat tett életük jobbításáért.

Tisztségét szolgálatnak, munkáját hivatásnak tekintette. Igényes a egyúttal emberséges vezetőként irányított. Nagy szerepe volt abban, hogy közvetlen baráti légkörben folyt a munka szakszervezetünkben, s ez jellemezte a tisztségviselők, a munkatársak egymáshoz fűződő kapcsolatait is.

Ismert, megbecsült és elismert vezetője volt a Pedagógusok Szakszervezetének, s a nemzetközi szakszervezeti mozgalomban is komoly tekintélynek örvendett.

Jómagam, mint a központi vezetőség titkára 13 évig, 1975-től 1988-ig voltam vele napi munkakapcsolatban, s elmondhatom: jó volt vele együtt dolgozni, örömet jelentett munkatársának lenni. Gyakran kérte az együttgondolkodást, jó szívvel fogadta az ötleteket, javaslatokat, maga is számos észrevétellel segítette munkámat. De általában ez jellemezte őt emberi, munkatársi kapcsolataiban. Olyan főnök volt, aki igazi társnak bizonyult a céljaink eléréséért folytatott küzdelemben.

Halálával valamennyien szegényebbek lettünk, elvesztettünk egy számunkra kedves és tiszteletre méltó embert, egy igaz barátot, aki távozásával pótolhatatlan űrt hagyott maga után.

Temetésén, a Szent István Bazilikában, ahol felesége hamvai is nyugszanak, nagy számban jelentek meg egykori munkatársai, szakszervezetünk jelenlegi tisztségviselői, és fájó szívvel vettek tőle végső búcsút. A nemrég lezajlott hagyományos évi összejövetelükön pedig szeretettel emlékeztek rá a szakszervezetünkben nyugdíjba vonult egykori kollégái.

Élete, munkája, egyénisége kitorolhatatlan nyomokat hagyott bennünk, éltetően hat bennünk és utódainkban.

Sárdi Lajos

Az elhunytak sorából

Morvay István hírlapíró életének 69. évében elhunyt, temetésére július 21-én került sor.

Nemcsak az egykori Esti Újság jeles kulturális rovatvezetőjére emlékezteti e gyászírás olvasókat, hanem bennünk is szomorú visszhangot kelt a közlés. Elhunyt kollégánk ugyanis igényes munkatársa volt egykor lapunknak is riportjaival és egyéb írásaival. Koszorúnkat résztvevő fájdalommal odahelyezzük a kispesti új temetőben sírjára.

Lukin László augusztus 18-án, életének 79. évében, rövid szenvedés után elhunyt. Búcsúztatása augusztus 30-án a Városmajori Jézus Szíve Plébániatemplomban, temetése aug. 21-én Baján volt.

Az elhunytat, az országos hírű karnagyot, zenepedagógiai ismeretterjesztőt, tankönyvíró, műfordítót a „Fazekas” nyugalmazott tanárát, Baja város díszpolgárát az Oktatási Minisztérium, a kulturális minisztérium és Baja város sajtó halottjának tekintik.

Felesége, gyermekei, unokái, rokonai és tisztelői mellett ott vannak az emlékező gyászban szakszervezetünk felnőtt tagjai és gyermekei, akiknek nem egy rendezvényünkön annyi feledhetetlen élményt nyújtott. Béke poraira!

BÚCSÚ ÖKRÖS JÁNOSTÓL

(Elhangzott június 17-én, a szegedi temetésén.)

Azok nevében búcsúzom Ökrös Jánostól, akikkel hosszú éveken át összekötötték őt a nemes célok érdekében végzett közös munka, az együttes fáradozás, az igazi barátság elpártatlan szálai a Pedagógusok Szakszervezetében. Szomorú szívvel vettük tudomásul kedves barátunk halálának hírért, s most a sors igazságtalanságán háborogva, de az emberi természet mulandóságába beletörődve állunk itt ravatala körül, s vesztünk végső búcsút a hivatástudattal dolgozó pedagógustól, az elkötelezett, aktív közéleti embertől, szakszervezetünk volt Csongrád megyei titkáráról, a központi vezetőség egykori tagjától, egy végtelenül rokonszenves, tiszteletre és szeretetre méltó embertől.

A nevelőmunka, a másokért fáradozás, a tenni és segíteni akarás jellemezte életútját. Váci Mihály „Esz a homokra” c. versében olvasható a következő sorok: „Használni akartam – nem tündökölni... / – szeretni, hinni a világot; tenni valamit, mivel besugárdoz.” Azt hiszem, ezek a vezérlő elvek jellemzik a leghívebben Ökrös János barátunk emberi hitvallását és munkás életét. Ennek szellemében nevelte a gondjaira bízott gyerekeket, majd a vele együtt dolgozó szakszervezeti tisztségviselőket, és munkálkodott pályatársai, a pedagógusok, az oktatásügyi dolgozók életének jobbításáért. S tette mindezt szerényen, de következetesen és kitartóan sok-sok éven át, három évtizeden keresztül szakszervezetünk megyei titkáráként. Ismerte sorstársai gondjait, közöttük élt, értük pörölt, ha kellett, kiállt igazuk mellett, hitt abban, hogy fáradozása nem hiábavaló, szerette munkáját, társait, az embereket, életének valóban kisugárzó ereje volt. Akkor volt boldog, ha másokon segíthetett, ha szakszervezetünk törekvései nyomán könnyebbé, szebbé vált a pedagógusok élete.

Sokan ismerték szerzte a megyében és az országban is, s akik ismerték, elismerték tudását, tapasztalatát, becsülték tisztségét, emberségét.

Osztozva családjá gyászában és együtt érezve velük köszöntünk el drága barátunktól. Búcsúznak tőle a Pedagógusok Szakszervezetének vezetői, országos és megyei testületei, Csongrád megye pedagógusai, szakszervezeti tisztségviselői, a vele egykoron együtt dolgozó megyei titkár kollégái és azok a barátok, akikkel nyugdíjba vonulását követően minden évben egyszer találkozott egy barátságos hangulatú összejövetelen. Ökrös János barátunk mindig ott volt velünk, s felidéz-tük vele az egykor megélt közös élményeket, elbeszélgettünk, néha még dalra is fakadtunk; örültünk, hogy még újra láthatjuk egymást, és megemlékeztünk azokról, akik már nem lehetnek közöttünk.

Fájdalom, az ideai találkozóon róla is már csak emlékezni tudunk. S bár szeretett barátunk eltávozott az élők sorából, mi őt örökre a szívünkbe zártuk, lélekben, gondolatban ezután is velünk lesz.

Sárdi Lajos

OLVASD ÉS ADD TOVÁBB!

A Pedagógusok Lapja szakszervezetünk tisztségviselőinek, tagjainak egyik legfontosabb információforrása. Minden PSZ-alapszervezethez (intézményhez) egy-egy példányban ingyen juttatjuk el, településenként egy címre postázva. Föltétlenül szükséges, hogy lapunkat minden helyi intézményben késlekedés nélkül megkapja a PSZ-alapszervezet titkára. Az ő felelőssége pedig abban rejlik, hogy egyrészt maga gondosan elolvassa és számonként gyűjtse a lapot, másrészt igyekezzék azt minél több kollégával megismertetni. Hasznos lenne, ha a „köteles” példány mellett több is eljutna egy-egy intézménybe, mégpedig előfizetés révén.

Előfizetőinknek közvetlenül a megadott címre küldjük lapunkat. Az évi előfizetési ár 3.000 forint, amelyet egy összegben kérünk. Az intézmények banki átutalással (számlaszám: 11707024-20100456) fizethetnek elő, az egyéni érdeklődőknek pedig - megrendelő levélük alapján - csekket postázunk. Csak a befizetés megérkezését követően, utólag tudunk számlát küldeni.

Továbbra is szívesen fogadjuk a hirdetéseket a következő, változatlan fizetési feltételekkel: egész oldalas hirdetés (A/4-es formában, fekete-fehérben) 80.000 forint, féloldalal 40.000, megrendelodalas 20.000 forint. Az apróhirdetés közlési ára: szavanként 40 forint. Minden egyes díjtételt 25 százalékos áfa terhel. A hirdetések beküldésének határideje: a megjelenési hónap eleje.

PEDAGÓGUSOK LAPJA

A Pedagógusok Szakszervezetének hírlapja és hírlevele

Főszerkesztő: Árok Antal

Olvasószerkesztő: dr. Fényi András

Technikai szerkesztő: Márfiné Bécsi Erika

Szerkesztőség: 1068 Budapest, Városligeti fasor 10., Telefon/fax: 322-8464
Levél cím: 1417 Budapest, Postafiók 11.

Kiadja: a Pedagógusok Szakszervezete Országos Irodája
1068 Budapest, Városligeti fasor 10. Központi telefon: 322-8452-től 56-ig

Internet: www.pedagogusok.hu; E-mail: psz@internet.hu

Terjeszti: a Pedagógusok Szakszervezete. Évi előfizetési díj: 3.000,- Ft

Index: 26651 ISSN 0133-2260

A SZAKSZERVEZETI ÉLET ESEMÉNYEI

Az **Oktatási Internacionálé** (International Education – IE) 2004. július 22–26-án tartotta IV. világtalálkozását a braziliai Porto Alegreben. A pedagógus-szakszervezetek világszervezetének 3 évenként ülésező legmagasabb fórumán a PSZ képviselőiben *Varga László* elnök és *Vajna Tünde* nemzetközi felelős vett részt. A kongresszusról készített összeállításunkat lásd lapunk 5. oldalán.

A **PSZ Országos Vezetősége** 2004. augusztus 23. és 25. között a Jász-Nagykun-Szolnok megyei, gyógyfürdőjéről híres Cserkeszőlön tartotta hagyományos tanévnyitó ülését, konzultációját. A megnyitón részt vett *Szokolai Lajos* polgármester is, aki tájékoztatta a testületet az önkormányzat tevékenységéről, a település fejlődéséről, iskolafenntartásáról. Ezt követően *Szabó Zsuzsa*, a PSZ megyei titkára mutatta be szervezetük sokrétű és eredményes, taglétszámgyarapodásban is megmutató tevékenységét. Majd *Érsek Zoltán* elnök szólt a PSZ megyei szervezete idén átadott cserkeszőlői üdülőjének felépítéséről.

A legutóbbi ülés óta eltelt időszak eseményeiről *Varga László* elnök, *Árok Antal* és *Szlankó Erzsébet* alelnökök tájékoztatták a testületet, majd a szakszervezeti vagyongazdálkodás feladatait tekintette át az OV. Az ennek nyomán kialakított javaslatot a PSZ esedékes őszi munkakongresszusa vitatja meg. Az ülésnek ezen a szakaszán részt vett *dr. Sándor P. Tibor* ügyvéd is. Ezt követően a testület tagjai meglátogatták a PSZ Szolnok megyei szervezetének cserkeszőlői üdülőjét és a település polgármesterének helyi üzemét.

Másnap az országos vezetőség az egységes közszolgálati törvény

előkészítésének helyzetéről hallgatta meg *Vadász János* kormány megbízott előadását, és folytatott konzultációt. Sajnálkozva állapították meg, hogy e tekintetben nincs egységes kormányzati szándék, ami miatt a törvény előkészítése egyre inkább elhúzódik. A testület a továbbiak során a PSZ-tagkártya bevezetésével, a szolgáltatások bővítésével kapcsolatos tapasztalatokat és feladatokat vitatta meg.

A közalkalmazotti tanácsok választásával összefüggő szakszervezeti teendőkről *Árok Antal* alelnök és *dr. Dudás Lilian* szakértő irányításával folytatott megbeszélést az OV. A befejező napon, augusztus 25-én pedig a közoktatási törvény hatályba lépő rendelkezéseiről és az aktuális jogszabályváltozásokról *dr. Horváth Péter* és *dr. Dudás Lilian* szakértők adtak tájékoztatást.

Az **Országos Érdekegyeztető Tanács (OÉT)** és az **Országos Közszolgálati Érdekegyeztető Tanácsa (OKÉT)** a nyár folyamán többször is ülésezett, és részletesen foglalkozott a közalkalmazotti keresetek 2004. évi 6%-os emelésének kérdésével. Ennek nyomán született meg a bérpolitikai intézkedésekre vonatkozó 239/2004. (VIII. 16.) sz. kormányrendelet, amely azonban sem a szakszervezetek, sem az önkormányzati szövetségek igényeit nem elégíti ki. E rendelettel kapcsolatos tudnivalókat a PL-útmutatóban és ennek az oldalnak alján közöljük.

E testületek több menetben tárgyaltak a KT- és ÜT-választásokra vonatkozó kormányrendeletéről is. Ám ez még máig sem került elfogadásra. A *KT-választásokkal kapcsolatos legfontosabb tudnivalók lapunk előző, tanév végi és e tanév eleji számának PL-útmutatójában* található meg.

A tanévkezdés érdekvédelmi gondjai

Bár az oktatási tárca vezetői problémamentesnek, biztatónak ítélték e tanév indítását, a sokasodó feladatok mellett számos gond nyomasztja nevelési-oktatási intézményeinket, a pedagógusokat és a közalkalmazottakat. A Pedagógusok Szakszervezete (PSZ) ezek közül néhány, érdekvédelmi szempontból jelentős problémára hívta fel a nyilvánosság és az érintettek figyelmét a 2004. szeptember 1-jén rendezett sajtótájékoztatón. Az alábbiakban közölt anyagot az újságírók és az érintett tárcák (BM, FMM, OM, PM) egyaránt megkapták.

1. A közoktatás területén, mint ahogy azt a PSZ előzetes felmérése is jelezte, ez idáig nem teljesült a kormány és a közszolgálati sztrájkbizottság 2004. február 25-i megállapodásában rögzített 6%-os keresetnövekedés. A KSH első félévre vonatkozó adatai országos átlagban csupán 2,4%-os bérnövekedést jeleznek. Tehát a pedagógusok és a nevelési-oktatási intézmények más közalkalmazottai reálkereset-csökkenést szenvedtek el.

A kormány és a szakszervezetek nyári, többfordulós tárgyalásai sem hoztak igazi eredményt. Az augusztus 16-án kiadott 239/2004. sz. kormányrendelet ugyan új forrásokat, ösztönzéseket nyújt a közalkalmazottak béremeléséhez, garanciákat azonban nem. (Részletesen lásd: PL-útmutató.) E rendelet szerint az önkormányzatoknak legkésőbb 2004. szeptember 30-ig kell jelezni a 6%-os béremelésre vonatkozó szándékukat. Ezt összegyűjtött keretkiegészítésként is ki lehet fizetni legkésőbb december 15-ig. Ebben az esetben a központi költségvetésből 1%-nyi támogatást kapnak. Ez idáig az iskolafenntartó önkormányzatoknak mintegy 6-7%-a biztosított ilyen mértékű béremelést.

A kormányrendelet, reményeink szerint, további önkormányzatokat ösztönöz a 6%-os emelésre, ám a képviselő-testületek nagy többsége költségvetési gondjaira hivatkozva, az ösztönző 1%-os központi forrás ellenére sem fogja meghozni ezt a döntést.

A Pedagógusok Szakszervezete ennek tudatában is kéri és ösztönzi az önkormányzatokat a pozitív döntések meghozatalára, a helyi források biztosításával a központi pluszlehetőségek kihasználására. Ne hagyják elveszni ezeket a forrásokat! Szeptember folyamán a PSZ városi, községi, megyei szervezetei mindenütt kezdeményezéssel élnek, érdekegyeztető tárgyalásokat folytatnak ez ügyben.

A 2005. évi költségvetéssel kapcsolatban a PSZ elvárja, hogy a közalkalmazotti illetménytábla olyan mértékű legyen, hogy tartalmazza az idén elmaradt 6%-os növekedést, és biztosítsa a jövő évi reálkereset-emelkedést.

2. A PSZ fontos, de nem elegendő lépésnek tekinti az osztályfőnöki pótlékok 2004. szeptember 1-jei hatállyal történő emelését. A közvéleményt korrekten tájékoztatni kell arról, hogy ez százalékos mértékben ugyan jelentősnek látszik, ám keresetnövelő hatása elenyésző. A korábbi időszakban átlagban 2.300,- Ft/hó volt az osztályfőnöki pótlék bruttó összege, szeptember 1-től pedig el kell érni az 5.460 forintos összeget. A mintegy két és félszeres emelkedés összereset-növelő hatása azonban alig észrevehető. Ráadásul nem is részesül belőle minden pedagógus. A kiemelt munkavégzésért járó normatíva szeptember 1-től szintén emelkedik 3.900,- Ft/hó/pedagógus összegről 5.000,- Ft-ra.

Számításaink szerint mindezek keresetnövelő hatása egész évre és valamennyi közalkalmazottra vetítve alig több 0,5%-nál. Tehát önkormányzati lépések nélkül 2004-ben nem teljesül a minimális szakszervezeti elvárás, a keresetek reálértékének megőrzése.

3. Az új tanévben folytatódik a tanulók létszámának csökkenése. Az általános iskola padjaiban mintegy 20 ezerrel kevesebben ülnek, mint az előző tanévben. Az összlétszám most már nem éri el a kilencszázazezret. (1990-ben 1.198.896, 2000-ben 957.850 volt, 2006-ban pedig csupán 830.000 általános iskolai tanulónk lesz!)

Mindez, a gyermeklétszám-alapú finanszírozás halmozódó gondjaival együtt, rányomja bélyegét az iskolahálózatunk átalakulására, a pedagógusok elhelyezkedési lehetőségeire egyaránt. (Beccsleéseink szerint idén ugyan kevesebb iskola zárta be kapuit, mint tavaly, ám osztály- és intézmény-összevonásokra a korábbinál nagyobb számban került sor.) Ebben a helyzetben a tömeges pedagógus-munkanélküliség megelőzése érdekében mielőbb szükséges kormányprogramot alkotni.

Súlyos kormányzati hiba e jelenséget spontán folyamatokra bízni, előretökölő irányítás nélkül hagyni. Enélkül nem javulnak, hanem rosszabbodnak a hazai közoktatás feltételei, méginkább nőnek a színvonalbeli különbségek az iskolák között. Egyre inkább tért hódít a szegény településen rossz iskola, gazdag településen jó iskola tapasztalt jelensége, s a hátrányos helyzetű tanulók egyre nehezebb helyzetbe kerülnek.

Ezért a PSZ, a Települési Önkormányzatok Országos Szövetségével (TÖOSZ) karöltve, ismételten szorgalmazza, sürgeti a kormányzati lépéseket a közoktatás finanszírozási, döntési és felelősségi rendszerében. A közigazgatás olyan formáját, amely „európai közigazgatási térben és feltételekkel” képes működtetni a nevelési-oktatási intézményeket.

Az átalakuló kormányprogrammal kapcsolatos PSZ-elvárások

A miniszterelnök lemondása, az ezzel összefüggő kormányátalakulás nyomán a kormányprogramot is módosítják a koalíciós partnerek. Ezzel kapcsolatos elvárásainkat ezúton is közreadjuk.

1. Minden döntési szinten jöjjenek létre a hatékony, konfliktusokat megelőzni képes szociális párbeszéd feltételei, s a munkavállalói és szakszervezeti jogok maradéktalanul érvényesüljenek, teremtdjenek meg a közzsférában is az ágazati és fenntartói szintű kollektív szerződések jogi feltételei!
2. Szakmai és politikai konszenzus alapján kerüljön kidolgozásra a kormányzati ciklusokon átívelő oktatáspolitikai, fejlesztési stratégia!
3. Folytatódjon az ésszerű közzszolgálati reform, oly módon, hogy a közzszolgálati munkavállaló ne csupán költségtényező, hanem valóságos humán erőforrás legyen!
4. Alakuljon ki a közzszférában, az oktatásban olyan finanszírozási és bérrendszer, amely hosszú távon biztosítja a magas színvonalú működés tárgyi és személyi feltételeit!
5. Csökkenjenek a szociális feszültségek, a jelenleginél jobb lehetőségei legyenek az esélyegyenlőtlenségek mérséklésének!
6. Mielőbb szülessen olyan népesedési kormányprogram, amely esélyt teremt a kedvezőtlen demográfiai folyamatok megfordítására!

Budapest, 2004. szeptember 1.

Tagozatról togozatra

A PSZ Felnőttoktatási és Szakképzési Tagozata 2004. június 7-én együttes ülést tartott, amelyen részt vett *Jakab János*, az OM helyettes államtitkára, valamint a PSZ-szel való együttműködést erősítendő, *Baskiné Lipka Gabriella*, az MKSZSZ elnöke is. A helyettes államtitkár tájékoztatást adott a szakképzés korszerűsítésére vonatkozó kormányzati lépésekről, elképzelésekről. (Erről lapunk következő számában részletesen szólunk.) Az államtitkári tájékoztató egyébként élénk érdeklődést és éles vitát keltett. Sok hozzászóló fogalmazta meg kritikáját.

Az ülés második felében *dr. Kiss Attiláné*, a Felnőttoktatási Tagozat elnöke mutatta be e terület aktuális kérdéseit. Többek között az alábbiakat hangsúlyozta.

A felnőttoktatás és -képzés szükségessége, annak fejlesztése, támogatása a kormány prioritásai közé tartozik. Különösen felértékelődik akkor, amikor az európai országok közösségében helyt akarunk állni, hiszen ezek az országok a világ legfejlettebb régióhoz tartoznak. Azokhoz a területekhez, melyek napról napra értékelik magukat világméretű versenyeken. Olyanokon, melyeken a helytállást csak az emberi tudás szüntelen fejlesztése révén lehet biztosítani. Itt a tanulás nem érhet véget a fiatalsággal, hanem egész életünkön keresztül el kell hogy kísérjen bennünket. Törekednünk kell korábbi ismereteink bővítésére, teljesen új ismeretek megszerzésére, akár többször is. Ez nem kis feladatot ró a meglévő iskolarendszerre, a pedagógustársadalomra.

A felnőttoktatásnak elsősorban a befejezetlen iskolai végzettség megszerzését kell elősegítenie.

Az ismert utakon kívül néhány éve lehetőség van arra, hogy ezekhez más módon is eljuttassuk tanítványainkat.

Az általános iskolát 16 éves korban befejezni nem tudó, de 23 évet be nem töltött tanulókat érdemes bevonni a felzárkóztató szakiskolai képzésbe. Ennek segítségével nemcsak a nyolcadik osztály anyagát sajátíthatják el, hanem a szakmai orientációs tárgyak segítségével felkészülhetnek a választott szakmára, ill. továbbtanulhatnak. Ezért ajánlható ez egyaránt az általános és a szakképző iskolák számára is.

Az érettségi megszerzését akár szakközépiskolában, akár gimnáziumban lehetővé tehetjük. Ezek kerettanterve rendelkezésre áll, tehát csak az iskola profiljára kell igazítani. Fontos tudni, hogy az informatika és az idegen nyelvek tanítása kötelező a felnőttek iskoláiban is!

A képzésnek a szakma elsajátításában van szerepe. Mindez történhet iskolarendszerben, de azon kívül is. Fontos figyelni arra, hogy milyen keretek között dolgozunk, hiszen a normatív állami támogatás iskolarendszeren kívül, csak akkreditált intézményeknek adható. És mert ennek mértéke jóval meghaladja az iskolákét, ezen kívül tanulókat adóvisszatérítés is megilleti, érdemes munkát fektetni ebbe az eljárásba.

A PSZ Országos Nyugdíjasválasztmánya (ONYV) évenkénti felkészítő tanácskozására ezúttal augusztus 26. és 29. között Hajdúszoboszlón került sor.

Ezúton is köszönetet mondunk a sikeres rendezvény szervezőinek, a szoboszlói nyugdíjasklub elnökének, *Medve Istvánnénak*, *Zabos Péterné* városi titkárnak, valamint *Szabó Zoltánnak*, a debreceni nyugdíjastagozat elnökének, aki egyben az ONYV vezetője. Köszönet illeti Hajdúszoboszló város önkormányzatát is a támogatásért. A részt vevő 53 nyugdíjas az ország különböző tájairól sereglett ide, és élvezte a mesterien összeállított programokat; az otthoni munkájukat segítő előadásokat, az egymás tapasztalatait hasznosító eszmecsereket.

Az első napon *Kocsis Róbert* alpolgármester köszöntötte a résztvevőket. Majd *Varga László*, a PSZ elnöke szölt a szakszervezeti-érdekvédelmi munkáról, az aktív szakszervezeti tagság gondjairól, ezek enyhítésének jövőbeni terveiről. A jelenlévők közül sokan hozzászöltak, kérték továbbra is a PSZ támogatását a nyugdíjasok érdekében.

A második napon először *Horváth Erzsébet*, a PSZ szakértője tartott rendkívül alapos és sok ismeretet nyújtó előadást a szociális területen született új rendelkezésekről, a nyugdíjasokat érintő változásokról. (Az előadás anyagát a nyugdíjastagozatok vezetőinek megküldjük.) Ezt követően *Kárpáti Sándor* író ismertette legújabb könyvét, amely Márai Sándor egyes megállapításaival vitatkozik: az élet nagy kérdéseiben fejti ki ellenvéleményét. Érdekes beszélgetés alakult ki a résztvevők és a szerző között. Végül *Porcsalmi Tamás* utazásszervező ismertette az általa kínált lehetőségeket csoportos utaztatásra Prágába, Rómába, Velencébe. (A részletes ajánlatot írásban teszi majd közzé a tagozatvezetők között.)

Délután a társaság külön autóbusszal kirándult a Hortobágyra.

A következő napon délelőtt a helyi nyugdíjasklub aktivistái bemutatták a város nevezetességeit. Körbejártuk, alaposan megismertük a gyönyörű fürdőkomplexumot.

Megnéztük a görögkatolikus, a református és a katolikus templomokat. Ebéd után pedig kipróbáltuk a csodálatos gyógyfürdő vizét. A negyedik napon szomorú szívvel vettünk búcsút egymástól és kedves vendéglátóinktól.

Minden résztvevő nevében köszönetünket fejezzük ki a PSZ Országos Vezetőségének, Debrecen város PSZ-szervezetének és *Jenei Attiláné* titkárnak, valamint a helyi szervezőknek s mindazon kedves kollégának, aki széppé és emlékezetessé tette számunkra ezeket a napokat!

Rágyanszky Györgyné, az ONYV titkára

Az Oktatási Internacionálé (OI) Világkongresszusa

A pedagógus-szakszervezeteket tömörítő világszervezet a 2004. július 22. és 26. közötti időszakban a braziliai Porto Alegreben tartotta IV. világkongresszusát. A 29 millió tagot számláló legnagyobb pedagógusszervezet e tanácskozással 3 évenként kerül sor.

A legrepresentatívabb nemzetközi pedagógustalálkozón 1.500 küldött és meghívott vett részt. A PSZ képviselőjében *Varga László* elnök és *Vajna Tünde* nemzetközi felelős volt jelen a távoli kontinensen rendezett találkozón.

A megnyitóbeszédet *dr. Mary Hatwood Futrell*, az OI leköszönő elnöke mondta. Az elnök asszony emlékeztetett azokra a kihívásokra, amelyekkel az oktatásban dolgozók szemben találják magukat. Többek között a mindenki számára hozzáférhető minőségi oktatásról, a nők és lányok jogairól, a gyermekmunka betiltásáról, a demokráciáért vívott küzdelemről, az AIDS megelőzéséről, valamint a pedagógusok és az oktatásügyben dolgozók emberi jogainak védelméről.

Az oktatás az alapvető emberi jogok egyike, és a világ fejlődésének elengedhetetlen feltétele – mondta az elnök asszony. Felidézte az OI múltját, elemezte jelenét, és körvonalazta a jövőt. Az OI-t 1993-ban hozták létre, és azóta jelentős szerepet játszott a gyermekek, az oktatás és a pedagógusok védelmében. A jövőben az OI a „masszív építkezésre” helyezi a hangsúlyt, a minőségi oktatás elterjesztésére, az ehhez szükséges munkafeltételek biztosítására, és nem utolsósorban az oktatásügyben dolgozók és a diákok emberi és szakszervezeti jogainak védelmezésére. Az elnök asszony felszólította a tagszervezeteket, hogy a jövőben olyan kreatív legyenek, mint a vendégfogadó ország, Brazília.

Ezt követően *Juçara Maria Dutra Vieira* asszony, a házigazda brazil pedagógus-szakszervezet (CNTE) elnöke üdvözölte az egybegyűlteket. Az elnök asszony kiemelte, történelmi fontosságú az, hogy a világszervezet Porto Alegreben tartja kongresszusát, mert Braziliában a közelmúltban az ország elnökévé egy volt vasas szakszervezeti vezetőt, Lula elnököt választották. Brazília nagy fontosságot tulajdonít az oktatásnak, az oktatáshoz való jog biztosításának.

Fred van Leeuwen, az OI főtitkára felolvasta *Kofi Annan* ENSZ-főtitkár üdvözlését, melyben emlékeztetett arra, hogy az oktatás az ENSZ nyolc fő célkitűzésének egyik alapvető eleme. Sajnálattal fejezte ki, hogy bár az Egyetemes Emberi Jogok Nyilatkozata rögzítette az oktatáshoz való jogot, ám ez a jog több millió ember számára ma sem valósul meg.

A Szakszervezeti Világszövetség főtitkára, *Guy Ryder* a 150 millió tagot számláló szervezet üdvözlését hozta a kongresszus résztvevőinek. Kiemelte, hogy a sikeres szakmai karrier kulcsa a minőségi ingyenes közoktatás biztosítása. Ezért elítélte az oktatás árucikké tételét célzó tendenciákat. Kiemelte a szakszervezeti mozgalom egységének fontosságát. Üdvözölte az OI és a Munka Világszövetsége oktatásügyi

szervezete közötti megbeszéléseket, amelyek a két világszervezet egyesítését kívánják elősegíteni. Hangsúlyozta, hogy egy új, hatékonyan működő szakszervezeti világmozgalmat kell létrehozni.

A Brazil Köztársaság elnöke, *Luiz Inacio Lula de Silva* kifejezte örömét afelett, hogy az OI kongresszusát Braziliában tartja. Elmondta, hogy a brazil kormány nagy erőfeszítéseket tesz az oktatási reform végrehajtásáért. Elindította az oktatás mindenkié-mozgalom, amelyben a családok ösztöndíjat kapnak azért, hogy a gyerekek tanulhassanak. A program megvalósításához a brazil kormány egy olyan számítógépes rendszert működtet, amellyel biztosítani tudja az iskolába járás ellenőrzését országsszerte. Elmondta, hogy kiemelten kezeli a pedagógusképzés kérdését is. Brazília feltett szándéka, hogy ne csupán nyersanyagexportjáról ismerjék világszerte, hanem a tudás exportjáról is.

Joaro Vero polgármester és *Tarso Genro* brazil oktatási miniszter azt hangsúlyozta, hogy Brazília kormánya meg kívánja szüntetni az írástudatlanságot, növeli az elemi oktatásra szánt pénzüsszeget, és garantálja az állami egyetemre való bejutást mindenki számára, amennyiben tanulmányi teljesítménye ezt lehetővé teszi. A szegénység nem lehet gátja a diplomaszerezésnek.

Az **Oktatás a globális fejlődés szolgálatában** – ez volt a kongresszus alaptémája. Az elfogadott kezdeményezések, határozatok, viták a minőségi közoktatás védelmezését szolgálták. A résztvevők, a hozzászólók alapvetően három kérdésre koncentráltak:

- Az oktatás közszolgálat vagy árucikk?

- Mindenkinél van-e joga ahhoz, hogy oktasson vagy részt vegyen az oktatásban?

- Miként lehet a pályán tartani a szakképzett és állásban lévő pedagógusokat?

A tisztújító világkongresszuson az OI új elnöke *Thulas NXESI* (Dél-afrikai Pedagógusok Demokratikus Szövetsége – SADTU) lett.

Alelnökök: *Juçara Maria DUTRA VIEIRA*, Oktatásügyi Dolgozók Országos Szövetsége (CNTE, Brazília); *Sandra FELDMAN*, Amerikai Pedagógusok Szövetsége (AFT, USA); *Patrick GONTHIER*, Autonóm Oktatási Szakszervezetek Szövetsége (UNSA-Education, Franciaország); *Haldis HOLST*, Utdanningsforbundet (UFN, Norvégia); *Susan HOPGOOD*, Ausztrál Pedagógusok Szövetsége (AEU); *Abdulwahed Ibrahim OMAR*, Nigériai Pedagógusok Szövetsége (NUT).

Főtitkár: *Fred VAN LEEUWEN*, Holland Pedagógus Szövetség (AOB).

Örömmel állapíthatjuk meg, hogy *Patrick Gonthier* – aki tavasszal vendégünk volt, illetve májusban részt vettünk a szövetség franciaországi kongresszusán, és megválasztásáért szakszervezetünk sokat lobbizott – az OI Európát képviselő alelnöke lett.

A világkongresszus határozatai

Az OI Világkongresszusa a következő témakörökben fogadott el határozatokat. Ezeket most csak felsoroljuk, majd a későbbiekben néhány jelentős határozatra visszatérünk.

Az OI Végrehajtó Bizottsága által beterjesztett határozatok:

- Az oktatás közszolgálat vagy árucikk?
- Jog az oktatáshoz és a tanuláshoz
- A szakképzett pedagógusok pályára vonzása és pályahúszása
- Az ENSZ szerepe a kialakult nemzetközi kontextusban
- A fenntartható fejlődést szolgáló oktatásról
- Méltó életvitel biztosítása a nyugdíjasok számára
- A felsőoktatási reformmal kapcsolatos elvárások
- Az oktatás szerepe a hűtlen gazdálkodás és a korrupció elleni küzdelemben
- Határozat az AIDS elleni harcról

A tagszervezetek által beterjesztett határozatok:

- Az informatikai és kommunikációs eszközök alkalmazása az oktatásban
- A minőségi oktatás megvalósítása a pedagógusok és a szakszervezetek közreműködésével

- Határozat az oktatás fejlesztéséről az EU közreműködésével
- Az oktatás átszervezése egy jobb világrend kialakításáért
- A szürke állomány kivándorlásáról (agyelszívásról)
- Határozat a szakoktatásról
- Az igazgatóság és igazgatósági alkalmazottak szerepe a középiskolák működtetésében
- Határozat a halálbüntetésről
- Határozat az OI szerepéről
- Határozat a közoktatás támogatásáról
- A pedagógus-munkaerő kereslet- és kínálatról
- Határozat a kollektív szerződésről
- A mindenki számára hozzáférhető oktatásról
- A békére való nevelésről
- Az ENSZ intézményeinek megerősítéséről
- A kulturális sokszínűségről

A pedagógusnap jegyében

Eötvös József-émlékermesek...

Idei 5-6. számunkban (2004. június 3.) – megvénként csoportosítva közöltük azoknak a kollégáknak nevét, akik a pedagógusnap hagyományoknak megfelelően megkapták az Eötvös József-émlékérmeket. A lapzárta után érkezett értesítéseket most adjuk közre, szívbéli örömmel köszöntve a megérdemelt kitüntetés viselőit. (Az adatokat szükség szerint tömörítjük.)

Budapesten...

ARANY FOKOZAT: **Kocsvai Mihályné** (XX. ker.), ker. alapszerv. titkárhelyettes; **Ricsy Imre** tanár, alapszerv. biz.

EZÜST FOKOZAT: **Lőrinczy Gáborné** (XIII. ker.), nyugdíjastag. vezető.

BRONZ FOKOZAT: **Bodnárné Szentgyörgyi Zsóka** (XIII. ker.), az óvodai tagozat titkára; **Schreyer László** (XIII. ker.), szb-vezető, nyugdíjbavonulása alkalmából.

Borsod-Abaúj-Zemplén megyében...

ARANY FOKOZAT: **dr. Besenyei Zoltánné** (Forró), ált. isk. igazgató, megyei számvizsgáló bizottság tagja; **Csiszárík Jánosné** (Szuhakálló), igazgató; **Csomós István** (Sátoraljaújhely), közs. titkár; **Fehér Sándorné** (Tiszaújváros), nyugdíjastag. vez.; **Galba Marianna** (Miskolc), lakásotthon-ig., kongr. küldött; **Györfi Ferencné** (Tiszaújváros), tanító; **Kápolnai László** (Mezőcsát), alapszerv. titkár; **Király Ferenc** (Vizsoly), ált. isk. igazgató; **Ondrejko Zoltánné** (Ózd), nyugd. számvizsgáló; **Prosek Gyuláné** (Ózd), nyugdíjastag. vez.; **Rácz Pálné** (Kazincbarcika), óvodavezető; **Sári Edit** (Mezőcsát), tanár; **Soós Károlyné** (Miskolc), nyugdíjastag. vez.; **Szederkényi Jenőné** (Putnok), alapszerv. titkár; **Trócsányi Sándorné** (Ózd), ny. nevelőtanár, titkárh.

EZÜST FOKOZAT: **Dobay László** (Mezőkövesd), ált. isk. körzeti titkár; **Fodor Dénesné** (Igrici), ált. isk. alapszerv. titkár; **Kissné Kiss Katalin**

(Hernádvécse), közs. gazd. felelős; **Molnár Katalin** (Hernádvécse), gazd. vezető; **Németh Józsefné** (Felsővadász), ig.h., közs. gazd. felelős; **Szilvási Zoltánné** (Tiszaújváros), **Tóth Béléné** (Gönc), ált. isk. alapszerv. titkár; **dr. Váradi Györgyné** (Sátoraljaújhely), alapszerv. titkár; **Vécsi Istvánné** (Rics), ált. isk. alapszerv. titkár.

BRONZ FOKOZAT: **Bodnár Bertalan** (Mezőzombor), közs. titkár; **Gérus Béla** (Kazincbarcika), alapszerv. titkár; **Kuszkó Sándor** (Encs), alapszerv. titkár; **Makrai József** (?) közs. titkár; **Olajosné Kádas Irén** (Homrogd), alapszerv. titkár; **Orosz Lászlóné** (Köröm), alapszerv. titkár; **Petheóné Baranyi Erzsébet** (Tiszakeszi), alapszerv. titkár; **Pető Attiláné** (Sajószöged), alapszerv. titkár; **Tiszolczki Lászlóné** (Edelény), közs. titkár; **Tóth Károlyné** (Emőd), ig.h., bizalmi; **Tözsér János** (Sajószentpéter), alapszerv. titkár; **Volákné Zákány Éva** (Miskolc), alapszerv. titkár.

Heves megyében...

ARANY FOKOZAT: **Eperjesi Józsefné** (Eger), volt szakszerv. titkár.

EZÜST FOKOZAT: **Nagy Sándorné** (Kerecsend), intézm. titkár.

BRONZ FOKOZAT: **Alagyi Jánosné** (?), nyugdíjastag. vez.; **Balákné Kovács Klára** (Mátraderecske), intézm. titkár; **Balogh Éva** (Eger), intézm. titkár; **Csartosné Horváth Magdolna** (Mátraderecske), óvodavez., **Forgó Gyuláné**

(Mátraderecske), intézm. titkár; **Király Róbertné** (Eger), igazgató; **Mlinkó Erzsébet** (Eger), igazgató, volt vezetőségi tag; **Németi Györgyné** (Eger), intézm. titkár; **Pádár Gyuláné** (Mátraballa), intézm. titkár; **Prokainé Dorkó Márta** (Bélapátfalva), intézm. titkár; **Tari Ferencné** (Sirok), intézm. titkár; **Vincze Józsefné** (Eger), intézm. titkár.

Csongrád megyében...

ARANY FOKOZAT: **Várkonyi Károlyné** (Szentes), alapszerv. titkár.

EZÜST FOKOZAT: **Erdőhátné Bocskai Zsófia** (Szentes), gyermekfelügyelő; **Keekés József** (Csongrád), városi titkár; **Nagy Sándorné** (Makó), alapszerv. titkár.

BRONZ FOKOZAT: **Buborné Zámbo Etelka** (Szentes), tanár; **Farkasné Kovács Eszter** (Szentes), alapszerv. titkár; **Joó Sándorné** (Makó), alapszerv. titkár; **Török Gézané** (Szentes), ny. tanár; **Vörös Jánosné** (Szentes), ny. óvónő; **Zoltai Sarolta** (Szentes), tanár.

Jász-Nagykun-Szolnok megyében...

EZÜST FOKOZAT: **Gutyan János** (Cserkeszőlő), ny. gazd. felelős.

Komárom-Esztergom megyében, Tatabányán...

ARANY FOKOZAT: **Berezky Gyuláné**, tanár; **Éri Lászlóné**, alapszerv. titkár; **Pintér Jánosné**, alapszerv. titkár; **Sandyné Szilágyi Erzsébet**, ny. tanár, vezetőségi tag; **Sárközi Józsefné**, tanár; **Schárfi Gusztáv**, szakoktató, munkavédelmi felelős; **Szabó Jánosné**, alapszerv. titkár, városi és megyei IB-tag; **Szalai Imre** igazgató, megyei IB-tag, kongr. küldött; **Szítás Gusztávné**, alapszerv. vez. tag.

EZÜST FOKOZAT: **Martin Györgyné**, alapszerv. titkár; **Mátraháziné**

Domján Erzsébet, tanár; **Nagy Józsefné**, alapszerv. vez. tag; **Szilváné Milánkoics Gabriella**, városi titkárh.; **Taizs Jánosné**, alapszerv. titkár, városi IB-tag.

BRONZ FOKOZAT: **Kósa Szilvia**, alapszerv. titkár; **Lábas Antalné**, KT-elnök; **Saltzerné Fekete Ilona**, alapsz. gazd.vez.; **Zimmermann Lászlóné**, alapszerv. titkár.

Nyíregyházán...

ARANY FOKOZAT: **Ujj Sándorné** gazd. vezető.

Somogy megyében...

BRONZ FOKOZAT: **Ambrus József** (Kaposvár), nevelőtanár; **Borka Józsefné** (Siófok), tanár; **Fricz Istvánné** (Nagyberény), dajka; **Lehel Józsefné** (Nagyberény), alapszerv. titkár; **Pécsi Gyuláné** (Kaposvár), elnök; **Tóthné Bogdán Erika** (Nagyberény), tanár.

Zala megyében...

ARANY FOKOZAT: **Kiefer Károlyné** (Nagyréce), alapszerv. titkár.

EZÜST FOKOZAT: **Farkas Attiláné** (Csapi), alapszerv. titkár; **Szekendi Jenőné** (Nagykanizsa), alapszerv. titkár; **Szolik Sándorné** (Nagykanizsa), gazd. vezető.

BRONZ FOKOZAT: **Kanász Ferenc** (Surd), alapszerv. titkár; **Kovácsné Sinkovics Judit** (Nagykanizsa), alapszerv. titkár; **Kunics Lászlóné** (Nagykanizsa), alapszerv. titkár.

Eger Város Oktatás- és Nevelésügyéért

Kovácsné Tóth Klára, a Pedagógusok Szakszervezete Eger városi-körzeti titkára több más kollégájával együtt a pedagógusnap alkalmából kapta ezt az elismerést. Szívből gratulálunk ehhez. Jelentőségét az is aláhúzza, hogy napjainkban a szakszervezeti tisztségviselők ritkán részesülnek állami, önkormányzati kitüntetésben. Valószínűsíthető, hogy a mindennapi konfrontációban tevékenykedő PSZ-vezetőket a partnerek nem szívesen ismerik el ilyen formában. Ezért is külön értékeljük Eger város közgyűlésének döntését, és nagyra tartjuk a PSZ városi titkárnak lelkiismeretes munkáját.

KI KICSODA A PSZ ELNÖKSÉGÉBEN

Szakszervezetünk XVII. kongresszusán új vezető testületként került megválasztásra a PSZ tizenegy tagú elnöksége. A Pedagógusok Lapja által nyújtott lehetőségeket kihasználva egy-egy riport keretében kívánjuk bemutatni az elnökség tagjait. Alfabetikus sorrendben haladva (az elnököt és az alelnököket a sorozat végére hagyva) nyolcadikként dr. Pap Jánosné szólalhat meg, aki 1944. október 4-én született Csongrád városában. Tanári diplomáját 1967-ben Szegeden, a Juhász Gyula Tanárképző Főiskolán szerezte. 1968-tól szakszervezeti tisztségviselő, 1987-től a PSZ Szeged városi-körzeti titkára, országos vezetőségünk tagja, e ciklusban pedig az elnökségünkben is tevékenykedik. Több éve a Szakszervezetek Együttműködési Fórumának (SZEF) Csongrád megyei koordinátoraként is tevékenykedik.

– **A szülői ház, az iskola többnyire meghatározzák pályánkat, életünket. Milyen útravalót kapott szüleitől, iskolától, tanáraitól, milyen élmények, milyen hatások játszottak szerepet abban, hogy a pedagógusok, az oktatás érdekeiért következetesen kiálló szakszervezeti vezető lett?**

– A szülői ház valóban meghatározó volt életem, életpályám alakulásában, és abban is, hogy pályakezdő pedagógusként már szakszervezeti tisztségviselő lettem. Szüleimet sokan ismerték Csongrádon, részben azért, mert édesapám az első tanító fia volt, másrészt azért, mert ő volt az egyetlen kötszővő mester a városban. Nagyon sokan keresték fel azért, hogy kérelmeket írjon, vagy eljárjon problémás ügyekben helyettük, és ő ezt vállalta is, mert így szeretett másokon segíteni. Nagy igazságérzete volt, és igazáért, vagy mások igazáért, a végsőkig kiállt.

Szeretet, emberség, nyíltság gondoskodás és segítés, ez jellemezte szüleimet, ezt kaptam tőlük, amiért életemben csak hálás lehetek.

Én mindig pedagógus szerettem volna lenni, mert olyan pedagógus egyéniségek tanítottak, akik személye meghatározó volt pályaválasztásomban. Igaz, édesapám is azt szerette volna, ha nagyapám hivatását én folytatom. Általános iskolás koromban kezdtem el versenyszerűen sportolni, és a rövidtávfutásban elért eredményeim befolyásolták tanári pályára való jelentkezésem. Miért írok a sportról? Azért, mert a sport megkövetelte a kitartást, a küzdelmet, a hitet, és ezek olyan értékek, melyek a szakszervezeti tisztségviselő munkájában is nélkülözhetetlenek. Első munkahelyemen, a kecskeméti Miklós-telepi Általános Iskolában, hat hónap után szakszervezeti titkárnak választottak, mondván: „Te bátran elmondod a véleményed, mosolyogva is tudsz az igazgatónk akaratával szemben nemet mondani.” Így lettem szakszervezeti tisztségviselő.

– **Szeged város közoktatása az elmúlt időszakban nagy átalakuláson ment keresztül. Melyek voltak a legjelentősebb lépések, ezek hogyan befolyásolták az oktatás-nevelés helyzetét, feltételrendszerét? Az érdekegyeztetés folyamatában hogyan sikerült a szakszervezeti munkavállalói érdekeket érvényesíteni?**

– Szeged város közoktatási intézményeit 1992 óta –függetlenül attól, hogy melyik párt volt hatalmon – nem kerülték el a négyévenkénti átvilágítások, iskolabezárások, összevonások, átszervezések. A fenntartó intézkedését az önkormányzat bevételeinek csökkenésével, növekvő hiányával, feladatainak bővülésével indokolta. A költségvetés egyensúlyának megtartásáért a közoktatás működési kiadásait csökkentették, mert mi vagyunk a nagy „fogyasztók”. Nagyon nehezen lehet szakszervezeti tisztségviselőnek és szervezetünknek megélni azokat a döntéseket, melyek például költségvetési év közben „fűnyíró elven” rákényszerítették az intézményvezetőket 320 pedagógus évközi elbocsátására, vagy a nem pedagógus közalkalmazottak (takarítók, konyhai dolgozók) „kiszervezésére” a Kjt. hatálya alól. Mindezek az intézkedések megtakarítást hoztak ugyan a helyi költségvetésben, de ez már soha nem került vissza ágazatunkhoz.

A tanulólétszám fogyása sajnos jelen van, és ha ennek következményeként kevesebb a tanulócsoporthoz, ezért kerül sor esetleg munkaviszony-megszüntetésre, akkor ezt el kell fogadnunk, kivédeni nem tudjuk.

Szakszervezetünk fontos feladata, hogy minden jogi segítséget biztosítson tagjainak, mert a kollegának is tudni kell, hogy a munkáltatója jogszerűen járt-e el ügyében.

Büszke vagyok arra, hogy kezdeményezésünkre – 1994-től működik az önkormányzati szintű érdekegyeztetés, és arra is, hogy az Oktatási Bizottság ülésén a fenti időtől állandó meghívottként veszünk részt. Tapasztalatom az, hogy bizottsági ülésen nagyobb a lehetőségünk arra – ha kellően tudunk érvelni –, hogy kedvezőbb döntést készítsünk elő, mint a KIÉT-ülésein. Ez azért van, mert az önkormányzat működési szabályzata szerint a bizottságok módosító javaslatai közgyűlés elé kerülnek, míg az érdekegyeztetés során tett javaslatainkat csak egyéni képviselő vállalhatja. Összegezve elmondható, hogy szakszervezetünk mindent megtesz a munkavállalók érdekeinek képviseletéért, de tudni kell, hogy a fenntartó politikai döntését nem tudjuk megváltoztatni, lehetőségünkkel sokszor csak azt tudjuk elérni, hogy az indokolatlan döntés minél kisebb érdeksérelemmel járjon.

– **A megyei munkaügyi tanács tevékenységében is aktívan részt vesz. E testület milyen hatást képes gyakorolni a foglalkoztatáspolitikára, a munka világával összefüggő ügyekre?**

– A Csongrád Megyei Munkaügyi Tanács munkájában 1997-től veszek részt, mint a SZEF Csongrád megyei képviselője. Feladatunk felelősségteljes és szép, mert a munkanélküliek visszajuttatása a munka világába, a munkanélküliség csökkentése minden magyar állampolgárnak érdeke.

Sajnos évről évre nő Szegeden a diplomás munkanélküliek száma, és ezen belül a pedagógusoké. Ez egyrészt abból adódik, hogy városunk egyetemi város, és sokan a diploma megszerzése után itt akarnak dolgozni, másrészt azt is látni kell, hogy a jelenlegi felsőoktatás képzési rendszere kedvezőtlenül befolyásolja főleg a tanárok elhelyezkedési esélyét.

– **Melyek érdekvédelmi munkájának a legfontosabb helyi, területi és országos tanulságai? Hogyan ítéli meg a szakszervezeti munka jelenlegi lehetőségeit, jövőjét? Milyen módon, milyen irányban fejlesztené tovább a PSZ tevékenységét?**

– A Pedagógusok Szakszervezete létszámát illetően még mindig a legnagyobb ágazati szakszervezet, és az is kell, hogy maradjon. A legutóbbi időszak taglétszám-gyarapodása erre reményt is ad. Érdekvédelmi munkánk színterei nagyon fontosak, de ezt meg kell erősíteni, ezért kiemelt szerepe van a tisztségviselők képzésének.

A közszféra és benne a PSZ érdekérvényesítő képessége gyenge. Ezért szükségesnek tartom a közszféra szakszervezeteinek összefogását, szorosabb akcióegységének megteremtését.

Elengedhetetlen az önkormányzat jelenlegi finanszírozásának a reformja, a gyermeklétszám csökkenése miatt is. Sürgető feladata a Pedagógusok Szakszervezetének, hogy mindezt hatékonyan képviselje.

PEDAGÓGUSOK SZAKSZERVEZETE (PSZ)

Az oktatási ágazat reprezentatív érdekvédelmi szervezete

Képvisel • Segít • Szolgáltatást nyújt

> Éljen a felkínált lehetőségekkel! <

PSZ Országos Iroda, 1068 Bp., Városligeti fasor 10. T.: 322-8452-től -55-ig; F.: 322-8464; E-mail: psz@enternet.hu; Web: www.pedagogusok.hu

HA EGYÜTT LÉPSZ, TÖBBRE MÉSZ! HA VELÜNK LÉPSZ, CÉLBA ÉRSZ!

EURÓPAI UNIÓ – EURÓPAI ÉRDEKVÉDELEM

E rovatunkban rendszeresen közzéteszük az Európai Uniónak az oktatást, a humánszférát, a munka világát érintő szándékait, lépéseit, az érdekegyeztetéssel, a szociális párbeszéddel kapcsolatos híreket, tudósításokat, azzal a céllal, hogy segítsük a pedagógusok, a PSZ-tisztségviselők ismereteinek ez irányú bővítését. Annál is inkább, mert már belülről kell kezelnünk ezeket az ügyeket!

Megállapodás az EU-alkotmányról

Az EU alkotmányos szerződésének elfogadása nemcsak a kibővült Unió zökkenőmentes működését biztosítja, de az Alapjogi Charta beépítésével a szociális jogok területén is jelentős előrelépést hozott.

Az Európai Tanács nyári ülésén Európa állam- és kormányfői végre igent mondtak a Konvent által előkészített alkotmánytervezetre. A kormányközi konferencia 2003. decemberi megtorpanását követően ez alkalommal sikerült megállapodni az alkotmányos szerződés módosításáról.

A viták egyik sarkalatos pontja az Európai Bizottság összetételét érintette. Az új szerződés rendelkezései szerint megválasztott első bizottságban tagállamonként már csak egy biztos kaphat helyet. 2014-től azonban már csak a tagállamok kétharmadának jut majd bizottsági poszt. A tagokat ekkor a tagállamok közötti rotáció alapján választják ki. Mivel a bizottsági tagok között a jövőben már nem kaphat minden tagállam küldött helyet, ezért az alkotmány szövege úgy rendelkezik, hogy a bizottságnak különös figyelmet kell fordítania a tagállamokkal fenntartott kapcsolatainak átláthatóságára.

A minősített többségi szavazás szabályairól szintén nehezen született megegyezés. A decemberi tárgyalások zátonyra futásáért nagyrészt Lengyelország és Spanyolország volt felelős, amelyek nemigen akartak lemondani a Nizzai Szerződésben biztosított, számukra sokkal kedvezőbb szavazati arányokról. A júniusi találkozáson végül kompromisszumos megállapodás született. E szerint a minősített többség eléréséhez a jövőben a tagállamok 55 százalékára lesz szükség, amit legalább 15 tagállam ad össze úgy, hogy együttesen az unió lakosságának legalább 65 százalékát képviselik. A blokkoló kisebbséghez legalább 4 tagállamra lesz szükség. Ha azonban a tanács nem a bizottság, vagy a külügyminiszter javaslatáról szavaz, akkor a minősített többség eléréséhez a tanács tagjainak 72 százalékára és az unió lakosság 65 százalékára lesz szükség. Ez utóbbi szisztéma alkalmazása a szociálpolitika területén nem valószínűsíthető, azt sokkal inkább olyan területeken alkalmazzák majd, mint a gazdasági és monetáris politikát érintő kérdések, amikor a tanács az Európai Központi Bank ajánlására jár el. A minősített többség jelenlegi rendszere – ahogy arról a Nizzai Szerződés rendelkezik – 2009. október 31-ig marad érvényben. 2009. november 1-től a fent ismertetett eljárás lép hatályba.

A tárgyalások másik központi témáját az uniós állampolgárok foglalkoztatási, szociális és emberi jogait meghatározó Alapjogi Charta alkotmányban elfoglalt helye és tartalma jelentette. A Charta által biztosított alapvető jogok között olyanok szerepelnek, mint a méltóság, a szabadságjogok, az egyenlőség, a szolidaritás, az állampolgári jogok, a törvény előtti egyenlőség és védelem joga. A Chartát már az alkotmányos szerződés tervezetének szövegébe is beemelték. Az európai állam- és kormányfők júniusi megállapodásával a szerződés II. részében helyet kapó Alapjogi Charta rendelkezéseit tekintve nem történt lényegi változtatás. A Charta előírásai ugyanakkor csak a közösségi jog végrehajtásának körében érvényesek, és azokat az uniós tagállamok alkotmányos előírásaival együtt kell értelmezni.

A kormányközi konferencia résztvevői döntöttek a megerősített együttműködést érintő változtatásokról is. Ez az együttműködési forma a tagállamok egy csoportja számára lehetővé teszi, hogy egy adott kérdésben gyorsabban haladjanak előre, mint az Európai Unió egésze. Az eljárást úgy módosították, hogy a megerősített együttműködéshez szükséges engedélyt a tanács minősített többséggel is megadhatja, amennyiben ennek lehetőségét előzetesen egyhangúlag elfogadta. Megerősített együttműködésre az unió nem kizárólagos hatásköri területein van lehetőség, így a foglalkoztatás és a szociális ügyek területén is.

Az Európai Unió állam- és kormányfőinek megállapodása az alkotmányos szerződés végleges szövegéről jelentős előrelépés az európai integráció történetében, s egyben garanciául szolgál a kibővített unió jövőjére nézve. Az Európai Bizottság összetételéről és a minősített többségi szavazás

rendszeréről született megoldások biztosítani fogják az európai döntéshozatal és a jogalkotási eljárások zökkenőmentes jövőbeni működését.

A szociálpolitika szempontjából vizsgálva a végleges szöveg legfőbb érdeme az alapvető jogok chartájának maradéktalan átvétele, amely így az alkotmány hatályba lépésével törvényes erőre emelkedik. Az Európai Szakszervezeti Szövetség (ETUC), bár néhány területen a végső megoldásokat fenntartással fogadta, az Alapjogi Charta felvételét jelentős előrelépésként értékelte. Az Európai Gyáriparosok és Munkáltatók Szervezeteinek Szövetsége (UNICE) szintén üdvözölte az alkotmányos szerződés elfogadását. Véleménye szerint az európai alkotmány gazdasági téren is kifejti majd jótékony hatását: növelni fogja Európa versenyképességét, alkalmazkodóképességét a strukturális változásokhoz és a foglalkoztatási kálitásokhoz; megerősíti Európa gazdaságait, ahogy a Gazdasági és Monetáris Unió potenciálját is; sikeresen, a belső piac zavarai nélkül biztosítja a kibővült unió működését; s Európát világviszonylatban is erősebb gazdasági hatalommal ruházza fel.

A most elfogadott alkotmányos szerződést hatályba lépése előtt azt valamennyi tagállamnak ratifikálnia kell. A többlépcsős folyamat meglehetősen időigényesnek ígérkezik, akár másfél évig is eltarthat. Az uniós tagállamok egy része már a júniusi csúcson jelezte, hogy az európai alkotmány további sorsáról népszavazáson dönt majd.

Az ETUC felhívása az Európai Parlament tagjainhoz

Az európai parlamenti választásokat követően az ETUC (Európai Szakszervezetei Szövetség) az euroatyákat a szociális Európa melletti elkötelezettségre szólította fel.

Az ETUC az elmúlt hónap során nyílt levelét valamennyi európai parlamenti képviselőnek megküldte. A szövetség elsősorban arra kérte őket, hogy munkájuk során tekintsék prioritásnak a szociális Európa alapvető összetevőit, így a munkavállalók jogainak megerősítését, a teljes foglalkoztatást és a fenntartható növekedést, a több és jobb minőségű munkahely megteremtését, az alkotmányos szerződés szociális dimenziójának erősítését, az esélyegyenlőség megteremtését, a hosszú távú szociális védelem biztosítását, a fenntartható fejlődést és a környezet védelmét, a közhasznú szolgáltatások általános hozzáférhetőségét, a befolyékok szabad áramlásának biztosítását, a bevándorlás és a társadalmi befogadás kérdését, s végül, de nem utolsósorban a határokon átnyúló szakszervezeti tömörülések támogatását.

Az ETUC folyamatosan arra kéri az Európai Parlament képviselőit, tegyenek meg mindent az alapvető jogok tiszteletben tartása, valamint a társadalom egésze számára fontos fenntartható növekedés elérése érdekében.

Ausztria: a gyermekellátási rendszer bővítése

Ausztria aktív munkaerőpiaci politikájában egyre nagyobb hangsúlyt kap a gyermekellátás lehetőségének bővítése.

Ausztria foglalkoztatásról szóló nemzeti cselekvési tervében a nők jelentik az aktív munkaerő-piaci intézkedések elsőszámú célcsoportját. A nemzeti cselekvési terv több olyan intézkedésre is javaslatot tesz, melyek kedvező irányba mozdítanak el a nők munkaerő-piaci részvételének arányát. Ezek között különös figyelmet érdemel a napközbeni gyermekellátás lehetőségének kibővítése, mivel a statisztikai adatok szerint az országban jelenleg a szükségesnél 90 ezer férőhellyel van kevesebb. Az osztrák szociális ellátó rendszernek ez a hiányossága egyaránt hátráltatja a munkaerő-piaci mobilitást és a nők ismételt munkába állását. Az osztrák Munkavállalói Kamara (*Arbeiterkammer*) kérésére készített tanulmány következtetései szerint 90 ezer bölcsődei férőhely megteremtésével mintegy 25 ezerrel több nő jelene meg az osztrák munkaerőpiacon, nem is beszélve csak a gyermekellátás területén létrehozott 12.700 új munkahelyről.

VESZEDELMEK VISZONYOK AZ ISKOLÁBAN

Lapunk múlt év novemberi számában kezdtük el azt a sorozatot, amelyben a pedagógusokat ért atrocitásokról, valamint az iskola fegyelmezési problémáiról szólnak. Sajnos, egyre újabb és újabb esetek adnak témát ehhez. Szinte minden hónapban előfordul atrocitás.

Ezúttal a Nyíregyházi Főiskola Pszichológia Tanszéke docensének, dr. Figula Erikának írását, körültekintő elemzését és Galambosné Ivacska Hajnalkának, a békéscsabai 2. sz. Általános Iskola szakszervezeti titkárnak véleményét tesszük közzé. Továbbra is várjuk olvasóink jelzéseit.

Adalékok „a veszedelmes iskolai viszonyok” háttéréhez

Olvastam, hallgattam a gyermeknap, az anyák napja, a pedagógusnap eseményeiről, megemlékezéseiről szóló híradásokat, történéseket. A rendezvények háttérben újra és újra felfedezhettem a gyermek, a szülő, a pedagógus szívet melengető kölcsönös bizalmát és szeretetét, sugárzó együttműködését, közös örömét. Mielőtt a teljes jó érzés, a megelégedettség kerített volna hatalmába, a téma kapcsán gondolataim jóval messzebbre vittek. Egyrészt a *Kossuth Rádió* 2003. október 22-i „Szóljon hozzá” műsorának és a *Pedagógusok Lapja* hasábjain megjelent „Veszedelmes viszonyok az iskolában” (2003. november 14.; 2003. december 8.) írásoknak azon gondolatai kavargtak a fejemben, amelyek az oktatási-nevelési intézmények, a családok, a gyermekek között feszülő konfliktusok gyarapodására, az együttműködés, a szükséges kommunikáció hiányosságaira, a *durvuló iskolai viszonyokra hívták fel a figyelmet*. Másrészt a témához óhatatlanul társultak a nevelési tanácsadáson, a gyakorló pszichológusi munkámban szerzett ismereteim és a közelmúltban „Iskolai zaklatás – iskolai erőszak” témakörben végzett kutatási tapasztalataim. Mindezek alapján célszerűnek tartok néhány gondolatot másokkal megosztani.

Kutatási eredmények, tudományos elemzések alapján és a mindennapi gyakorlati tapasztalatban is egyre inkább azzal szembe-sülünk, hogy az *agresszió, a terror, a kirekesztés, a gyűlölködés, a társadalmi deviancia mindenféle formában jelentős erősödést mutat*. Ezek egyre mélyebben szövődnek be a társadalom életébe, és mind több országban jelentenek gondot, problémát. A megoldások türelmetlen keresését számos esetben a tehetetlenség, a bizonytalanság, a bizalmatlanság, a félelem, az aggodalom érzése hatja át, amely a társadalmi, közösségi közhangulat, az egyéni közérzet romlásához vezet. Különösen jellemző az akkor, ha a jelzett negatív cselekvésmintázatok, érzelmkifejeződések anélkül épülnek be az emberek ösztönvilágába, illetve személyiségükbe, hogy tudatosulna bennük.

Vannak, akik a világ „elgépiesedéséről”, a történések dehumanizálódásáról, mások a globalizáció, az információs forradalom, a média, a digitális kultúra hatásáról beszélnek, cikkeznek. A kutatók mindezek jótékony hatása és káros következményei mellett számos támogató és ellenző érvet sorakoztatnak fel. Abban egyetértés tapasztalható, hogy mindezek hatásának, terjedésének, következményeinek növekedése valószínűsíthető, kikerülhetetlen. A jelenséget és a hatását illik komolyan venni, szükséges folyamatosan elemezni. Bár tudásunk meglehetősen foghíjas, és szűk a mezsgye, amelyen sikerül értelmezni *durvuló világunk történéseit, az ok-okozati összefüggéseket, de a megtapasztalt valóság azt jelzi, hogy valóban társadalmi méretekben is számottevő, az eddignél nagyobb figyelmet érdemlő jelenségről van szó*. Ma már igény mutatkozik arra, hogy tudományos eredményekkel dokumentált válaszok szülessenek a téma jelenséglágának minél átfogóbb feltérképezésére, a hatásösszefüggések elemzésére.

A magatartáskutatások többnyire abból a már elfogadott, tudományosan igazolt tételből indulnak ki, hogy az agresszív viselkedés, az erőszakos magatartás az egész társadalmi érintkezési kultúra része, és valójában az öröklött tényezők, a biológiai gyökerek és a társadalmi-környezeti tényezők bonyolult kölcsönhatásával állunk szemben. A kutatások jelentős része az egyén szocializációját (családi, intézményi, társadalmi) tekinti kiindulópontnak, és elsősorban az interakció és a csoportdinamika szabályszerűségeire épülnek.

Az iskola mint szervezet nem légüres térben működik. Szervezetében, célorientáltságában, szereplőiben magán viseli az adott kor és a saját környezete társadalmi értékeit, normáit, szabályrendszerét. Kultúrközi vizsgálatok arra hívták fel a figyelmet, hogy az iskolai környezetben a lehető legváltozatosabb agresszív akciók, erőszakos viselkedések regisztrálhatók. *Az agresszív viselkedés, az erőszakos*

magatartás, a zaklatás, a kirekesztés legkülönbözőbb formái, eszközei az intézményes nevelés közösségeinek, szereplőinek az életében nem csak jelen vannak, hanem a mindennapi nevelőmunkában számolni kell aktuális és multiplikatív (tovagyűrűző) hatásukkal, következményekkel. Mindezek növekvő mértéke ma már érezhető nyugtalanságot, feszültséget kelt az intézményekben (a tanár-tanár, a tanár-tanuló, a tanuló-tanuló kapcsolatában), a család és az iskola, a közvetlen környezet viszonyában, együttműködésében. A gyarapodó „súlyosabb” esetek mind jobban próbára teszik a pedagógusok, a szülők, a tanulók problémaérzékenységét, cselekvőképességét, türelmét, önuralmát. Jóllehet nehéz tudomásul venni, hogy a makro- illetve mikrotársadalmi körülmények változásai nem hagyták érintetlenül az iskolák életét sem. Az intézmények belső életét, szereplőinek helyzetét, felelősségét, feladatrendszerét jelentősen befolyásolják, alakítják azok a folyamatok, amelyek a kibontakozó, erősödő plurális demokratikus rendszerben a kilencvenes évektől zajlanak. Ezek a folyamatok az ifjúság kultúrájában, életmódjában, életszemléletében, gondolkodásmódjában, mozgásterében, kapcsolat-rendszerében is korszakváltást jeleznek. *A köznapi érintkezési kultúrában szükség van arra, hogy a nevelésben szerepet játszó és vállaló tényezők folyamatosan szembesüljenek a változásokkal, az új kihívásokkal, a folyamat eredményeivel és hiányosságaival, ennek alapján cselekedjenek*.

- Nehezíti a helyzetet, hogy a szülők, a pedagógusok, a diákok napról napra szembesülnek a makro- és mikrotársadalmi környezetben az antiszociális viselkedés, a deviancia, az agresszió, a norma- és szabályszerűség legkülönbözőbb formáival, ezek hatásával, súlyos vagy súlytalan következményeivel. A hétköznapi küzdelmeiben nem célszerű csak a külső tényezőkben keresni a magyarázatokat. E téren többnyire szóba kerülő tényezők: a társadalmi-környezeti kontroll gyengesége, az erkölcsi normák szabályozó erejének csökkenése, a személyes autonómia és a szabadságjogok kiszélesedése, a média- és kortárs csoportok hatásának erősödése, a család diszfunkcióból eredő szocializációs zavarok. Elítélendők azok a nézetek és vélemények is, amelyek megpróbálják csökkenteni, bagatellizálni a problémát éppen úgy, mint azok, amelyek (bármelyik oldalról) csak az öngazoló, önsajnálható panaszokig jutnak el.

- A helyzet normalizálódását nem segíti az iskolaügyi törvényi szabályozásának folyamatos változtatása (az utóbbi 12 évben ötször volt változtatás a törvényi szabályozásban). Úgy tűnik, mindez bővíti a kognitív tudás hegemoniáját, lassítja a közmegegyezésen alapuló konszenzussal elfogadott értékek, normák megalapozását, tudatos fejlesztését, teret enged a szakmai bizonytalanságnak, az ösztönös-ségnek, jelentős szellemi erő és figyelmet von el az alapvető nevelési kérdésekről. Mindez hosszú távon pedagógiai gyakorlatban az érzelmi oldal, az affektivitás kiiktatásához (elhanyagolásához), az érzelmeket érintő externalizáló és internalizáló zavarok felerősödéséhez, az érzelmkifejeződések mintázatainak torzulásához vezethet.

- A tanárok többnyire nagyobb terhelésről, a fegyelmezési jelenségek gyarapodó nehézségeiről, a kölcsönös bizalmi viszony, a kapcsolat lazulásáról, gyengüléséről, a hivatásbeli közérzetük romlásáról számolnak be.

- A szülők egyre hangosabban olyan iskolai, környezetbeli (személyi és tárgyi) igényt fogalmaznak meg, amelyben gyermekeik biztonságban lehetnek, amelyben minden feltétel adott ahhoz, hogy szükség esetén gyermekeiket megkímélik és megvédik a szándékos zaklatástól, megaláztatástól, kirekesztéstől (függetlenül attól, hogy honnan ered).

Nehezíti a helyzetet, hogy az iskola – a család – a család az iskola jelzéseit az elvárhatónál óvatosabban és meglehetősen fenntartással kezeli. Mindkét részről gyakori a probléma esetében a felelősség át-

és elhárítása. A témakörbe sorolható események, jelenségek, történések „tabu” témaként történő kezelése sem a családban, sem az iskolában nem visz közelebb a megoldáshoz.

A *gyermekvilág helyzetének javítása érdekében az agresszió, a zaklatás, az erőszak, a durvaság terjedése elleni küzdelemben* (a teljesség igénye nélkül) célszerűnek tartom fontolóra venni az alábbi figyelemfelkeltésre, újragondolásra szánt tapasztalatokat:

- A „veszedelmes iskolai viszonyok” megértése, hatékony kezelése nem választható el azoktól a makro- és mikrokörnyezeti hatásoktól, amelyek a felnövekvő generációt folyamatosan érik. A probléma kezeléséhez *igazi okfeltárára való elszántságra*, a kockázati tényezőket célba vevő programokra, az egyéni és közösségi felelősségérzetet növelni képes erősebb és életképebb közösségek építésére, a megelőzést segítő pozitív forgatókönyvekre *van (lenne) szükség.*

- *A régi mentalisztikus szemlélettel*, csak szankciók alkalmazásával, direkt beavatkozásokkal, a büntetéssel való fenyegetéssel *csupán tüneti kezelés érhető el.* Az egyén szintjén történő beavatkozás célzott ismeretek nyújtásával, általános és speciális készségek, képességek fejlesztésével és alternatív megoldásokat kínáló, személyre szóló, segítő programokkal hozhat eredményt. *A speciális nevelési szükséglet fogalmának a jelenleginél szélesebb ívű szemléletére, tágabb értelmezésére és gyakorlati megvalósítására van szükség* azon tanulók esetében, akik a személyes érintettségük körében dominánsan vannak jelen (bármilyen okból a zaklatók, az áldozatok, a szemtanúk szerepvállalását jelentik, jeleníthetik meg). A hagyományos iskolai keretek között akár intézményen belüli, akár külső szakember igénybevételével megvalósítható speciális nevelési szükségletek gondolhatunk, mint: önkontroll, önértékelés, önbizalomépítés, szorongáskezelés, személyközi kapcsolatépítés, jogérvényesítés, a belső (pl. aggodalom, stressz) és külső nyomásyakorlások felismeréséhez, a segítség elfogadásához, a pozitív minta követéséhez szükséges ismeretek és készségek megalapozása, fejlesztése.

Kulcskérdés a pedagógusok felkészültsége, szakmai ismerete, melynek gazdagodni kell a témakörbe tartozó fogalomrendszerrel, gondoskodni kell a problémáról gyűjtött tudás folyamatos bővítéséről, az ismeretek rendszerbe foglalásáról, hasznosításáról, a nevelés szereplőinek informálásáról.

Az igényekhez és szükségletekhez igazított helyi stratégiai célokat és feladatokat csak egységes, új szövetségen, partnerségi viszo-

nyon alapuló, strukturált cselekvési program mentén célszerű tervezni, megvalósítani. Az egész rendszer elemeit figyelembe véve kell megvizsgálni, újragondolni a kapcsolatrendszer összefüggéseit, az iskolai programot és a család szerepét, feladatát. El kell érni, hogy a nevelőtestületi megbeszélések, a szülői értekezletek, a fogadóórák témái közé a lehető legtermészetesebb módon épüljenek be azok az iskolai történések, tanári és tanulói, illetve szülői sérelmek, amelyek az erőszakoskodással, a zaklatással, a megfélemlítéssel, a megalázással, a közvetített értékek és normák elutasításával, a szabályok, a normák megszegésével hozhatók összefüggésbe. Ezen az úton tehetők „láthatóvá”, kaphatnak nyilvánosságot.

Ahhoz, hogy a szülők, a tanárok ne csak a már kialakult és egyre mélyülő konfliktusokkal (diák-diák, tanár-diák, szülő-tanár) és azok következményeivel szembesüljenek, *egyértékre kell jutni abban, hogy az iskolára és a családra egyaránt másra át nem ruházható felelősség hárul* a negatív élmények, a fenyegető, a szorongáskeltő, megalázó jelzések, történések felismerésében, elhárításában, csökkentésében, de a gyermekek mindezek feldolgozására való felkészítésében, az ehhez szükséges képességek, ismeretek alapozásában, fejlesztésében. *A nevelés szereplőinek ismerni kell a 21. századi emberi viszonyokat*, a felnövekvő nemzedékeket foglalkoztató gondokat, érzéseket, megválaszolatlan, megoldatlan kérdéseket. Mindezek segíthetik a szülőket, a pedagógusokat az új kihívásokra, a változó szerepekre való felkészülésben, a jelenleginél korszerűbb és hatékonyabb érintkezési kultúra alapozásában, fejlesztésében, a bizalmi viszony helyreállításában, javításában; végső soron gyermekeink életésélyeinek javításában.

A segítő módszerek, eljárások a valós helyzet ismerete alapján közmegegyezéssel tisztázhatók, alkalmazhatók: információterjesztő és -kezelő infrastruktúra alapozása, fejlesztése, hasznosítása; célirányos találkozók szervezése, működtetése (a szülők, a tanárok, a tanulók között); segítő szolgálatok mozgósítása, támogatások hasznosítása (szociális szolgáltatások, mediációs szakemberek, szociális munkások, tutori és mentori szolgálat); a szankciók – jutalmazások rendszerének újragondolása, a tanári, a tanulói, a szülői felelősség újradefiniálása, a norma- és követelményrendszer pontosítása, nyilvánossá tétele, érvényesülésének figyelemmel kísérése, folyamatos értékelése.

Nyíregyháza, 2004. augusztus 10.

Dr. Figula Erika főiskolai docens

A terror iskolái

Március második felében ismét tanárokat ért testi sértés az iskolában. Az egyik eset Békésen történt. Egy tanulót egy 14 éves diák bántalmazott. Az épp arra járó tanár rendre utasította a renitens gyereket. A verekedő fiú 16 éves bátyja meglátva ezt, az intézkedő tanárt gondolkodás nélkül megütötte. Igaz, hogy a tizedikes diák bocsánatot kért tanárától, de ez a pedagógus soha nem felejtí el ezt a megaláztatást. A gyerek édesanyja még meg is fenyegette a tanárt.

Még fel sem ocsúdtunk e hír hallatán, egy másik esetre kaptuk fel a fejünket és szörnyülködtünk el, amikor Kunmadarason egy tanárnőt fojtogatott egy 15 éves diák.

Szinte napirenden vannak az ehhez hasonló agresszív megnyilvánulások. Sajnos, az élet szinte minden területén terjed az erőszak, és az iskola ennek az eldurvult világnak egy mikrokörnyezete. Meddig tűri még a pedagógustársadalom, hogy nap után céltablája legyen a közvéleménynek, a szülőknek és a diákoknak? Bennünket gátlástalanul lehet szidni, megalázni, ütlelni, kigúnyolni, és nem megfizetni?!

A gyerekeket, a családokat mindenféle jogok védik, méterben lehetne mérni a terjedelmét a törvényeknek, jogszabályoknak, amit természetesen nagyon helyesnek. De a pedagógust ki védi meg? Egyetérték Simonné Toldi Ágnessel, a Magyarországi Szülők a Gyermekekért Egyesület alelnökével, amikor arról nyilatkozik, hogy kevésszer hangzik el, ha egy diákot megaláztatás ér az intézményben. Ezeket az eseteket szigorúbban kellene kivizsgálni, és megnyugtató megoldást találni a probléma orvoslására.

Véleményem szerint a pedagógusképzést végző főiskolai, egyetemi felvételi rendszerbe kellene beépíteni egy alkalmassági vizsgálatot, ahol már az elején egy pszichológusokból álló bizottság kiszűrnie az alkalmatlan fiatalokat. A már aktív pedagógusoknak időszakonként egy pszichológiai alkalmassági vizsgálaton kellene részt venniük. Mint tudjuk, anyagi források híján ez az elképzelés szinte lehetetlen.

Mi akkor a megoldás?

Szorosabb együttműködést a szülői háttérrel. Nyitottabbá kell tenni a kapcsolatot, több alkalmat keresni, hogy a tanárok és szülők fórumok keretén belül megvitathassák a problémákat, előadásokat szervezni a szülők részére. Mondom ezt annak ellenére, hogy tapasztalataim szerint sem azok okozzák a gondokat, akikkel kapcsolatot lehet tartani. Jó lenne, ha a problémás gyerekek szülei is jobban érdeklődnének a fogadóórákon csemétéjük tanulmányi előmeneteléről, magatartásáról, és nagyobb arányban járnának szülői értekezletre, s hatékonyabban vennének részt a szülői munkaközösség munkájában.

Az ritkán jut sok szülő eszébe, hogy még nem is olyan régen ő is diák volt, őt is felkészítették tanárai az életre, a tudását segítségükkel szerezte meg. A lelkes pedagógusok azon igyekeznek, hogy minden diák jól felkészülten lépjen ki az iskola kapuján az életbe, és hasznos tagja legyen társadalmunknak. Mi, pedagógusok erre esküdtünk fel. Nem várunk mást köszönetképpen, csak megbecsülést.

Galambosné Ivacska Hajnalka
PSZ-titkár, Békéscsaba

Európa-képzetek*

Noha a világ s benne Európa számos országból és a politikai határokat átmetsző régiókból áll, a figyelem csupán néhányuk felé fordul, a többségük az ismeretlenségben marad. A figyelem tehát szelektív. Azt hiszem, hogy a reformot szerető elme a helyi (magyar) problémákhoz keres olyan régiót és országot, amely a reformszándék tárgyszerűségét és megvalósíthatóságát igazolhatja, s ezért vetül fény csak néhány kiválasztott pontra. Európa számunkra közömbös déli része jószívrrel ismeretlen előttünk. A válogató értékválasztás elutasítja a német régió oktatásügyét, s ezzel homályban hagyja részleteit, továbbá egyaránt kedvezően kezeli a skandináv és a brit oktatásügyet, noha az egyik központosított, a másik meg decentralizált. A nemzetközi tudásszintmérésből a fejlesztő szándék elsősorban azokat a problémákat és országokat emeli ki, amelyek illeszkednek a magyar reformelképzelésekhez.

Az Európa-képzetek a politika fordulatait követve azonban változnak, s velük együtt a pedagógiai gondolkodás is.

Kétségtelen, hogy országunk olyan nagyságrendű fordulat részese az Európai Unióhoz csatlakozás folyamatában, amihez csak a 1989-1990-es rendszerváltás, vagy az 1948-as kommunista hatalomátvétellel fogható - hogy csak az elmúlt bő fél évszázad történéseire utaljak. Mint mindegyik fordulat, ez is jelentősen át fogja rendezni világunkat, s benne az oktatást, ám távolról sem mindegy, hogy miképpen.

Meghatározó kérdés, hogy mennyire alkalmazható a jövőben az a fajta Európa-kép, amelyet csupán egy, a politikai értelemben Nyugat-Európán *kívüli* nézőpontból ismerünk, és amely kikerülhetetlenül hamissá, torzzá fog válni, hiszen már *belül* leszünk. A másfajta környezet másfajta tudást involvál. Márpedig pedagógiánk is mindig arra megy, amit látni vél, s amit helyesnek gondol.

Miért is válasszunk magunknak mintaországot?

Kell-e pedagógiánknak követnie bármely élenjárónak választott ország gyakorlatát? Ha átvesszük bármelyikük modelljét, akkor mi is olyan sikeresek lehetünk, mint ők maguk? A technokratikus kérdésre

voltaképpen két válasz adható. Az egyik szerint *igen*, mert a művelődésen alapuló fejlődés a pedagógia oktatásszervezési kérdése, s csak az implementáció kidolgozottságán és ügyességén múlik a modell átvételének a sikere. A másik válasz: *nem*. Nem, mert az idegen pedagógiai erőfeszítéseket az iskolán kívüli hatásokat – a társadalom – mindig is felülírja.

E két, egymást kizáró hipotézis igazolása egyszerű vizsgálattal elvégezhető. Ha a nemzetek közötti, a műveltség, tanultság alapján felállított sorrend a XIX. században és a XX. század végén lényegesen *különböző*, akkor a kérdésre adott igenlő válasz bizonyul igaznak. Hiszen ugyanazon nemzetek pedagógiai törekvései megváltoztatják a nemzetek tudásban mért sorrendjét. Azaz van (tehát létezik) olyan gazdasági, politikai helyzet, amelyben az egyik nemzet le tudja gyűrni hátrányát; az utolsókból is lehetnek első - megfelelően kiválasztott pedagógia alkalmazása esetén. Ha viszont a nemzetek sorrendje száz év elmúltával is *ugyanaz*, vagy rendkívül hasonló, akkor a kérdésre adható nemleges válasz az igaz, a másik pedig a hamis. Ebben az esetben a helyzet megváltoztatásában a pedagógia eszköze szerény hatékonyságú, s a szakmailag vonzó modellek átvétele nem sokat segít a helyzeten.

Tekintsük át a PISA 2000 (Nemzetközi Diákteljesítmény-mérési Program) alapján a nemzetek sorrendjét; vizsgáljuk meg, hogy a nemzetek versenyében melyikük ért el jobb eredményt az olvasásmegértés területén, majd ezt a sorrendet vessük össze egy másik, egy bő évszázaddal korábban tartott verseny eredményével: melyik országban volt örvedetesen kevesebb analfabéta.

A kérdés az alábbi táblázat szerint – a súlyos módszertani problémák ellenére - eldőltni látszik. A nemzetek, pontosabban a régiók *sorrendje* egy évszázad alatt szinte változatlan, - lényegében (csak?) az államhatárok módosulása miatt változik meg a sorrend Nagy Britannia-Irország, illetve Poroszország-Németország és Ausztria és Dánia esetében. A kevésbé iskolázott tartományok-országrészek elvesztése vagy elcsatolódása kétségtelenül magyarázza a változás irányát, és ez minden bizonnyal a pedagógiai szervező erőnél nagyobb súllyal esik a latba.

A nemzetek sorrendje a XIX. század második felében a 7 évesnél idősebb népességben belül, illetve az újoncok között mért, az analfabéták arányát mutató adatok alapján, és a PISA 2000 vizsgálatnak a 15 évesek olvasásmegértését értékelő adatai szerint

Az analfabéták aránya 1890 (ezrelék)			Olvasásmegértés PISA 2000 (standard pontszám)
10	Finnország	Finnország	546
9*	Svédország	Nagy Britannia	523
20	Dánia	Svédország	516
21	Svájc	Ausztria	507
17*	Poroszország	Belgium	507
190	Nagy Britannia és Íro.	Franciaország	505
378	Franciaország	Dánia	497
423	Belgium	Svájc	494
445	Ausztria	Spanyolország	493
488	Magyarország	Olaszország	487
678	Olaszország	Németország	484
720	Spanyolország	Magyarország	480
740*	Oroszország	Görögország	474
820	Görögország	Oroszország	462

(*) Az analfabéták aránya az újoncok között.

Jó száz évvel ezelőtt is a skandináv országok álltak az élen az analfabéták számaránya tekintetében, és 2000-ben az olvasásmegértés

terén is ugyanazt a helyet foglalták el. A XIX. század utolsó harmadában az utolsó öt ország közül négy ma is ugyanott áll, köztük

* E tanulmány a Magyar Tudományos Akadémia Pedagógiai Bizottsága, a Debreceni Egyetem Neveléstudományi Tanszéke és a Magyar Pedagógiai Társaság 2003. november 7-8-án Debrecenben megrendezett, az Interdiszciplináris pedagógia és az elvárások forradalma (III. Kiss Árpád Emlékkonferencia) elnevezésű tudományos tanácskozásán elhangzott előadás alapján készült. Lapunk jellege, terjedelme miatt **Sáska Géza** oktatáskutató figyelemre méltó írásának csak néhány részletét közöljük.

Magyarország is, amelyik időközben el is veszítette területének kétharmadát, s vele együtt a javarészt magyarul beszélő népeket aluliskolázott népességét. A magyarok helyezése ebből az összefüggésből nézve még romlott is. A nemzetek versenyében a számunka ismeretlen, közömbös mediterrán országok és az elutasított Oroszország társaságában foglalunk helyet.

Olybá tűnik, hogy az olvasásához kötődő kultúra észak felől indulva az óra járásával ellentétes irányban csökken, és a legszerényebb mértéket keleten veszi fel, abban az országban, amelytől évtizedekkel ezelőtt tanulni kellett. Az látható, hogy a közelebről még nem ismert társadalomtörténeti okokra visszavezethető hatások erősebben határozzák meg az olvasásteljesítményt, mint a szerencsés kézzel megválasztott pedagógiai modell vagy módszertan.

Nyugodtan kijelenthetjük, hogy Európa száz év alatt kétségeitől műveltebb lett, hisz lényegében mindenki tud már technikai értelemben olvasni, de az olvasott szöveg megértésében a különbség a régiók között továbbra is megmarad az elmúlt százhusz, százharminc évben!

A strukturális okokra visszavezethető különbség ténye valószínű, de ebből még nem következik, hogy a nemzeti oktatáspolitikának ne volna mozgáster. Természetesen van, de léptéke korlátozott, az iránya azonban nem: lehet fejleszteni is az oktatást, de el is lehet hanyagolni. Mindkettőre van példa. Az alábbi táblázatban feketével jelöljük azokat az országokat, amelyek oktatási és kulturális ügye 1950 és 1968 között fejlődött, és dölten azokét, amelyekben nem.

Néhány ország oktatási és kulturális színvonalát kifejező pontszám szerinti sorrendjének változása 1950-1968 között

1950	Ország, változás 1950 és 1968 között +/-	1968
66	Svédország (+15)	81
58	Dánia(+12)	70
60	Finnország (+9)	69
66	<i>Nagy Britannia (-4)</i>	62
65	<i>Belgium (-3)</i>	62
65	<i>Ausztria (-4)</i>	61
53	Franciaország (+7)	60
55	Németország (NSZK) (+2)	57
61	<i>Svájc (-7)</i>	54
50	Magyarország (+2)	52
49	Bulgária (+3)	52
54	<i>Olaszország(-3)</i>	51
31	Románia (+18)	49
49	<i>Lengyelország (-4)</i>	45
43	Írország (+2)	45
34	Spanyolország (+11)	44
29	Portugália (+11)	40
4	Görögország (+32)	36

Csernok-Erich-Szilágyi, 1975:139. alapján (1950-ben 4, 1968-ban pedig 6 mutat az alapján állapították meg a pontszámot lásd uo.).

Ez a PISA-vizsgálatot egy generációval megelőző kutatás is a korábban megismert tényt támasztja alá: a skandináv országok az élen álltak fél évszázaddal ezelőtt és 1968-ban is, a helyzetük tehát változatlan, miképpen a mediterrán országoké is a lista alján. Az akkor még a szocializmust építő európai országok a lista második felén helyezkedtek el, s közülük, Lengyelország kivételével, mindegyik fejlődött valamennyit.

Ami a változás dinamikáját illeti: a skandináv, illetve a balkáni, mediterrán országok körében volt a legjelentősebb. A vizsgált időszakban erősen fejlődött a balkáni régió, de nem eleget ahhoz, hogy felzárkózzon. Ugyanebben az időszakban ugyanis a skandináv országok is fejlődtek, oly mértékben, hogy az északi és a balkáni régió között a különbség megmaradt, sőt növekedett is – Görögország és Románia kivételével. A fejlődés fokozatai mások voltak. Balkánon az analfabétizmus felszámolása volt a feladat hiszen az analfabétizmus aránya 1920-ban Jugoszláviában 62, Romániában 58, Bulgáriában pedig 50%-os volt (Csernok-Erich-Szilágyi, 1975:138). A skandináv

országokban ezen a problémán az ötvenes-hatvanas években már rég túljutottak, s a középfokú oktatásukat expandáltatták.

Magyarország mérsékelt ütemben fejlődött a vizsgált időszakban, amikor a haladás, a felzárkózás jegyében szervezték az oktatásügyét. Csökkent a távolság a mediterrán régióhoz és nőtt a skandinávokhoz képest, mert tőlünk északra és délre a mienkhez mérten jelentősen gyorsabb volt a fejlődés.

A pedagógiai és társadalmi hatások erőssége

Az időtengely vizsgálata után nézzük meg a jelent. A kérdés ugyanaz: az iskolán belüli és kívüli hatások egyformán hatnak-e az általában vett gyermekre Európában vagy nem? Ha nem, akkor vajon a professzionális pedagógiai hatások vagy a laikus szülők hatása az erősebb? Ha van különbség e tekintetben Európa országai között, akkor alkotnak-e ezek az országok az előbb bemutatott nemzeteket sorrendjét idéző regionális mintázatot?

A PISA-vizsgálat a 15 évesek olvasás-teljesítménye, illetve a családi háttérnek az OECD átlagához viszonyított mértéke alapján az európai államokat négy nagy csoportra osztja. (A kategóriák meghatározását lásd magyarul: Vári, 2003).

		<i>A 15 évesek olvasásteljesítménye az OECD átlagánál</i>	
		nagyobb	kisebb
<i>Az OECD országok átlagához képest a tanulói teljesítményre gyakorolt iskolai hatás a családi hatáznál</i>	nagyobb	I. Finnország; Svédország; Norvégia; Írország.	II. Spanyolország; Portugália; Lengyelország; Olaszország. Görögország
	kisebb	III. Ausztria; Franciaország; Belgium; Egyesült Királyság.	IV. Németország; Svájc; Csehország; Magyarország.

Az adatokból, ha nem is teljesen pontosan úgy, mint az ímént, ismét határozottan kirajzolódna azok a nagyobb regionális tömbök, amelyeket már korábban is láthattunk. (I.) A skandináv országok (és rajtuk kívül Írország azok az államok, amelyekben *magas* a tanulók teljesítménye, és emellett a szülői ház hatása az átlaghoz képest *kisebb*, következésképpen az iskola hatása e körben a nagyobb. Ezek azok az országok, amelyekben jó pedagógusnak lenni, komoly siker övezi a pedagógiai munkát, ez pedig olyan mozzanat, amiért a közép- európai pedagógiai elmék okkal szeretnek körükből mintaországot választani.

Az is egyértelmű, hogy (II.) a mediterrán országok is egy jól elkülönülő csoport alkotnak: a 15 évesek olvasásteljesítménye az OECD átlaghoz képest *alacsonyabb*, de a szülői hatás *kisebb*, értelmezésünkben az iskoláé pedig *nagyobb*. Olyan országoknak tűnnek ezek, amelyben a szülői befolyásnál erősebb hatású, de gyenge hatékonyságú iskolák működnek. Feltehetőleg ezekben az országokban a pedagógusok magasabban iskolázottak, mint tanítványaik szülei, az olvasás kultúráját ezért képesek hozzájuk képest nagyobb hatékonysággal átadni. (Persze az is lehet, hogy a hagyományosan aluliskolázottakkal jellemezhető agrárszféra magas aránya adja a magyarázatot.)

Ausztria jelentős kivételével azok az országok tartoznak az alacsony iskolahatékonyságú és erős szülői befolyással rendelkező országok közé, amelyek a német-protestáns fejlődési utat követték: Svájcra, Németországra, Csehországra és Magyarországra van szó.

(III.) E csoport értelmezésével adások fogunk maradni. Nincs értelmes magyarázatunk erre a jelenségre, akárcsak számos további kérdésre.

Nyitva maradt kérdések

Nincs válasz arra sem, hogy a rendszerváltást követő években a volt szocialista országokban megváltozott-e a pedagógusok kultúrája, a növekedett-e vagy csökkent a tanulók teljesítménye, s ha igen, akkor mi volna a változások oka, magyarázata, s ez a változás tükröződik-e Európáról alkotott képben?

További kérdés, hogy a közoktatás irányításmódja mennyire hat a teljesítményre: az állam kényszerítő ereje – centralizáltságának foka – növeli-e a tanulók teljesítményét? A pedagógusok szakmai önállósága hatással van-e növendékeik tudására, és ha igen, akkor ez növekvő vagy éppen csökkenő irányú-e? A fejlődésben mekkora szerepe van a pedagógiai eljárásoknak, a pedagógiai módszertannak, a pedagógiai filozófiáknak?

És vajon Európa mindegyik régiója esetében a fenti kérdésre adott válaszok mind ugyanazok?

A fentebb kifejtett kételyek és kérdések – talán – elegendőek mindannak érzékeltetésére, hogy a tények és képzetek nem szükségképpen esnek egybe. Ez természetes is, hiszen a közoktatás közpénzből fenntartott közszolgáltatás, és mint ilyen, közpolitikával mélyen átitott terület. Mindennek természetes velejárója, hogy a vágyak elszakadnak a realitástól, és paradox módon ennek még szakmapolitikai előnyei is lehetnek. A képzetek iránya, a képzetek és realitás közötti távolság azonban nem lényegtelen, éppen ezért lehet mindkettőt egy-egy korszak jellegzetes mintázatának tekinteni.

Szakszervezetünk honlapja: www.pedagogusok.hu

Akinek otthon vagy az iskolában, irodában internetelérési lehetősége van, annak csak a fenti címet kell egy szövegszerkesztőben leírnia. Azután a CTRL billentyű megnyomását követően rá kell kattintani a sorra, és néhány másodperc múlva a világhálónak azon a kiszolgáló számítógépén kereshet, amelyiken a Pedagógusok Szakszervezetének a honlapja található.

Mi annak a feltétele, hogy a kapcsolat létrejöjjön? Kell egy korszerű számítógép, amelyben a világhálónak való csatlakozást biztosító ún. hálózati kártya is be van szerelve. Ez teremti meg a fizikai kapcsolatot a világgal.

Másik kapcsolódási lehetőséget egy modemmel lehet biztosítani. A modem olyan eszköz, amely a számítástechnikában alkalmazott digitális jeleket a hagyományos analóg telefon jeleivé alakítja és vissza.

Természetesen kell valamiféle telefonvonal is és egy szolgáltató cég, amelyiknek a szervere (szolga gépe) tárolja és éjjel-nappal hozzáférhetővé teszi az ott tárolt honlap tartalmát.

Ezen kívül természetesen bonyolult számítástechnikai eszközök sora biztosítja a gyors elérést és interaktív kezelést. Merthogy a megfelelő böngésző program segítségével aktívan kereshetünk, lapozgathatunk a honlap oldalai között.

A magyar iskolákban általában a Windows operációs rendszer alatt működnek a számítógépek. A Windows operációs rendszerek tartozéka az Internet Explorer magyar vagy angol nyelvű böngésző. Ennek szerkesztő sorába kell pontosan beírni a cikk címében is jelzett honlapcímet. Ha a Win-

dows Office alkalmazásokat (szövegszerkesztő) használjuk, onnan, a szövegből is meghívható a honlap.

Nézzük meg, mit értünk az interaktív böngészés lehetőségén?

Amikor megjelenik a címlap, alul találunk egy kis TOVÁBB feliratú gombot. Ezt megnyomva baloldalon egy menüszalpból választhatjuk ki az érdekelt oldalt. Az első ezek közül már is látható: a Friss hírek tárháza. Minden lapon menüsorok mögé van elrejtve az az ugró utasítás (link), amely a kiválasztott témát nyitja meg előttünk. A böngésző menüjében van egy Vissza gomb, evvel „visszalapozhatunk”, de a főmenü a lapok oldalán mindig rendelkezésünkre áll.

Hasznos olvasást kívánok, de arra is szeretném biztatni pedagógus társaimat, hogy ne érijék be a Pedagógusok honlapból szerzett információkkal!

A világhálón egy tanár számára hasznos ismeretek milliói várokoznak elolvasásra. A szaktanárok saját szakuk gyakorlásához találnak tudományos és ismeretterjesztő anyagot, demonstrációs anyagot. Egy kirándulás programját is megtervezhetjük az internet segítségével a menetrendektől a látnivalókon át a szálláshelyek kiválasztásáig. A szakmai továbbképzést is biztosíthatjuk, megismerkedhetünk az érvényes jogszabályokkal, szakkönyvekkel.

Az ilyenfajta kutakodásra speciális kereső programok szolgálnak. Ezeknek a programoknak a kereső sorába be kell írni a keresendő téma legjellemzőbb szavait, és a keresők bemutatnak néhány száz v. néhány

millió! cikket, amelyik tartalmazza a keresett fogalmat. Minél több szót írunk a kereső sorba, annál kevesebb hely felel meg feltételünknek.

Az egyes cikkek általában további linkeket tartalmazhatnak. Csak arra kell figyelni, hogy az egér mutatója kézfejjé változzon.

Azért, hogy a lényeges lapokat kapcsolat nélkül is olvashassuk, mentsük a lapokat egy erre a célra létesített könyvtárba! A böngészővel utólag bármikor elolvashatjuk, kinyomtathatjuk az elmentett anyagot. Értékes képanyagot tintasugaras nyomtatásra alkalmas fóliára nyomtatva hagyományos írásvetítővel mutathatjuk be a tanulóknak. Egyes tanárok a netről letöltött bemutatkozó anyagokat számítógéppel, vagy a számítógéphez kapcsolt televízióval jeleníthetik meg. Korszerű digitális fényképezőgépek némelyike arra is alkalmas, hogy a fényképezőgép memóriájába töltött képeket közvetlenül TV-re vigyük át.

Diákjainkat is biztathatjuk, nagyon értékes gyűjteményeket, feldolgozásokat készíthetnek kedvenc témáikból. Ez az ő kreativitásuk fejlesztését is segíti.

Az internet segítségével kitérül a világ egy tanár előtt, használhatja a napi munkában és hosszú távú elképzeléseinek megvalósításában.

Nagy kedvet, kreativitást kívánok valamennyi kedves olvasónak. Mi a www.pedagogusok.hu szerkesztésével óhajtunk hozzájárulni mindehhez.

SEGÍTSÜNK A FIATAL TANÁRNŐNEK !

A tótkomlói Jankó János Általános Iskola és Gimnázium egyik angol-magyar szakos nyelvtanára, *Szélesné Dékány Magdolna*, 31 esztendő, fiatal pedagógus, két éve súlyos izomsorvadásos betegségben szenved. Így neveli, gondozza négyéves gyermekét. 2003 novembere óta folyamatosan táppénzes állományban van, minthogy mind a jobb, mind a bal kezét már csak minimális mértékben képes használni.

A hazai orvostudomány már lemondott eredményes gyógykezeléséről. A tanárnő, családja segítségével kiutazott az Amerikai Egyesült Államokba, Memphisbe, ahol speciális, izomsorvadásos betegek gyógyítására szakosodott központ működik. Ebben a központban megállapították, hogy a kilátástalannak tűnő kór gyógyítható, sejtátültetéssel. Az orvoscsoport elvállalta a szerencsétlenül járt tanárnő gyógyítását. A Szöulban elvégzendő műtét 75.000 amerikai dollárba kerül.

A kórházi ápolást követően a tanárnőnek még tíz napot Szöulban kell tartózkodnia megfigyelés céljából.

Az Országos Egészségbiztosítási Pénztár a műtétet anyagilag nem támogatja.

A család reményvesztett, mivel ekkora összeget nem tudnak előteremteni. A tanárnő szüleivel (az édesanya szintén pedagógus) közösen egy alapítványt hoztunk létre, „**SEGÍTS MAGADON**” **Izomsorvadásos Betegekért Alapítvány** néven, bízva abban, hogy a jóakarátú emberek segítségével a gyógykezeléshez szükséges összeget sikerül összegyűjteni.

Tisztelt Kollégák! Tisztelt PSZ-alapszervezetek!

Segítsünk a fiatal tanárnőnek, adjunk esélyt az ÉLET-nek!

Őszintén hiszünk abban, hogy az Önök támogatása nagymértékben hozzájárul a tanárnő gyógyulásához, és újra teljes életet élhet családjával. Munkáját, a jövő nemzedékének nevelésében és oktatásában ugyanolyan szeretettel és elhivatottsággal tudja majd végezni, mint ahogyan azt a betegségét megelőzően tette.

Amennyiben célkitűzésünket támogatásra méltónak találják, anyagi hozzájárulásukat a Pedagógusok Lapjában elhelyezett postai utalványon fizethetik be az alapítvány számlaszámára.

Tisztelettel köszönjük együtt érző támogatásukat.

Tótkomlós, 2004. 08. 15.

Litauszki András
Jankó János Ált.Isk.és Gimn.,
igazgató

Juhász Pál
nyug. polg.mester,
a kuratórium elnöke

Deák-Fogarasi András
címzetes ig., J.J. Ált.Isk. és Gimn.,
a kuratórium tagja

Adószám:18388343-1-04

Tel:06-68-462-263; 06-30-228-1636; E-mail: dekanyl@enternet.hu

A 19. találkozó...

Természetesen szakszervezetünk nyugdíjas központi és megyei tisztségviselői. Immár a 19. alkalommal, augusztus 30-án és 31-én, ezúttal ismét a szép környezetben fekvő, jól ismert balatonalmádi pedagógusüdülőben.

Az annyira várt találkozót, mint eddig is, a 85. életévében járó *Horváth János* szervezte a szokásos gondossággal. Neki még különleges ünnep is volt a baráti összejövetel, hisz ennek nyitó ünnepségén vette át – oklevele megszerzésének 65. évfordulóján – a vasdiplomát. Az adományozó: a Miskolci Egyetem Comenius Tanítóképző Főiskolai Kara (Sárospatak a székhelye) az oklevelet átadásra szakszervezetünk központjának küldte meg.

Áttérve az indító ünnepségre, mely félhét táján kezdődött, az első szó az ünnepelt szervezőé volt. János barátunk lírai szavakkal üdvözölte a megjelenteket, külön kiemelve *Juhász Lászlót*, szakszervezetünk egyik

neves egyéniségét, aki éppen most lépett a 80. esztendő ormára. Szószólónk krónikás hűséggel mindenkiről tudott, holtakról és élőkről. Kérésére *Sárdi Lajos*, egykori vezető tisztségviselőnk és most is köztünk élő kollégánk emlékezett meg tisztelegő szavakkal feledhetetlen főtitkárunkról, *dr. Voksán Józsefről*, aki június 23-án váratlanul elhunyt, és akit július 9-én temettünk. (Lásd 2. o.) Őt követően *Árok Antal* alelnök tartott beszámolót az időszerű kérdésekről – átadva *Varga László* elnök és *Sztlankó Erzsébet* alelnök üdvözlését a megjelenteknek.

A bensőséges hangulatú ünnepség bőséges vacsorával folytatódott a kitűnő személyzetnek köszönhetően, élükön Gáll Istvánnéval, közismert néven: *Angéla* asszonnyal, aki negyven esztendőn át gondozta ezt az üdülőt. Köszönő szeretettel gondol rá mindenki, aki itt megfordult.

Baráti beszélgetéssel folytatódott az est és az együtt töltött másnap. És jövőre? Már a jubileumi huszadikon.

Augusztus huszadika alkalmából

Nemzeti ünnepünk, Szent István király napja ismét számos, jelentős közérdekű munkájával kiemelkedő honfitársunknak szerzett örömet és büszkeséget rangos kitüntetéssel. Közülük néhány, akik az oktatás-nevelés kiválóságai.

Augusztus 16-án, hétfőn 133-an vettek át különféle kitüntetést Magyar Bálint oktatási miniszter kezéből. Köztük található *Tóth László*, a Fazekas Mihály Fővárosi Gyakorló Iskola és Gimnázium igazgatóhelyettese, korábbi PSZ-titkára, aki sokat törődik az intézmény történetével, benne a szakszervezeti munkával.

Mádl Ferenc köztársasági elnök által adományozott kitüntetések birtokosai közt pedig ott van (Magyar Köztársaság Érdemrend nagykeresztjével) *dr. Glatz Ferenc* egykori oktatási miniszter, az MTA volt elnöke, a História főszerkesztője, és egy kitűnő újságíró kollégánk, *Szunyogh Szabolcs* (az érdemrend lovagkeresztjével), a Köznevelés oktatási hirmagazin főszerkesztője.

Valamennyi kitüntetéssel együtt szívből gratulálunk nekik olvasóink nevében.

PSZ-tagkártya, bővülő kedvezményrendszer

Az előző tanév végén és e tanév elején kapták, illetve kapják meg kollégáink a szakszervezetünkhöz való tartozást igazoló PSZ-tagkártyát, amely a korábbi tagkönyvet váltja fel. Egyúttal óriási munkával megeremítettük korszerű, elektronikus tagnyilvántartásunkat is. Köszönet mindazoknak, akik e feladat eredményes teljesítéséhez, a tagkártyák célba juttatásához lelkiismeretes tevékenységükkel hozzájárultak.

Kongresszusunk határozata alapján, amely a többi közt a szakszervezeti szolgáltatások körének bővítését szorgalmazza, országos vezetőségünk tavasszal döntött a tagkönyv tagkártyára cseréléséről és a kedvezményrendszer bővítéséről. Ennek érdekében együttműködési megállapodást kötöttünk a Magyar Kamarákért Szövetséggel (MAKASZ). Így a saját lehetőségeinken túl sokkal szélesebb körű és egyre bővülő szolgáltatási rendszerhez kapcsolódhatunk. A kedvezmények egyszerűsített igénybevétele miatt a PSZ-tagkártya egyúttal MAKASZ-tagságot igazoló kártya is.

A szolgáltatások köréről lapunk korábbi számaiban információt adtunk, és a kártyákkal együtt tájékoztató füzetet is eljuttattunk valamennyi intézménybe. Azt kérjük, hogy ezek a füzetek legyenek kifüggesztve a nevelőtestületi szobákban, hogy mindenki hozzáférhessen. Egyébként szakszervezetünk internetes honlapján (www.pedagogusok.hu), valamint a MAKASZ honlapján (www.makasz.hu) folyamatosan lehet tájékozódni az egész rendszerről. Telefonos információk: 06/1/357-1074 (MAKASZ); 06/1/322-8464 (PSZ). *Fontos tudni, hogy 2004. szeptember 1-től minden szolgáltatás igénybevételéhez (beleértve a korábbiakat is, pl. a jogsegélyszolgálat, Pedagógus Vendégothos stb.) szükséges a tagkártya. Ezért érdemes a tagkártyát mindig hozzáférhető helyen tartani, illetve a számát megjegyezni. Az alábbiakban a már több száz kedvezményes szolgáltatás közül néhány jelentősebbet sorolunk fel.*

- **Elender Rt.:** díjtalan, korlátlan modemes internet-hozzáférés – informatikai célú pályázatok hazai és EU-forrásokra;
- **Vodafone Rt.:** rendkívül kedvezményes PSZ-tagsági tarifacsomag (részletesen lásd lapunk 2004/4. számában);
- **Matáv Rt.–Major-Com:** ISDN vagy analóg telefonvonal-rendelés esetén a belépési díj 100%-ának visszatérítése;
- **AGIP Hungária:** teljes hazai kúthálózatán 3 Ft/liter üzemanyag-kedvezmény; [Figyelem! A MAKASZ–AGIP-tagkártyát külön kell igényelni on-line regisztrációval (www.makasz.hu) vagy faxon: 06/1/357-6464, a név, levelezési cím, a PSZ-tagkártyaszám és a telefonszám közlésével.]
- **IBUSZ:** 5%-os kedvezmény valamennyi bel- és külföldi útra, külföldi autóbusz- és vasúti jegyekre, repülőjegyekre, valamint baleset-, betegség- és poggyászbiztosításra;
- **Magyar Autóklub:** 50 %-s regisztrációs díjkedvezménnyel, évi 2000,- Ft-ért igényelhetnek Autóklub-kártyát,
- **Budapest Taxi:** 30 Ft/km kedvezmény telefonos rendelés esetén;
- **Suzuki gépkocsivásárlás:** Ma Magyarországon PSZ–MAKASZ-kártyával lehet legolcsóbban Suzuki gépkocsit vásárolni, partnerünk a Suzuki Ászon keresztül.
- **Raiffeisen Bank:** kedvezményes forint bankszámla PSZ-tagoknak. (részletesen lásd lapunk 2004/5-6. számában);
- **CIB:** 100.000,- Ft-os hitelkeretet biztosító kártyát lehet igényelni kedvezményes áron minden CIB-fiókba. Igényléshez csak egy személyi igazolvány, illetve a PSZ–MAKASZ-kártya szükséges. Továbbá 3 hónapos próbaidőre díjmentesen biztosít a CIB lakossági folyószámla-vezetést, bankkártyahasználattal, SMS-szolgáltatással.
- **Kedvezményes újság- és folyóirat-előfizetés:** (Nők Lapja, Best, Internet Kalauz, Praktika, Színes RTV, Otthon). Megrendelés on-line a www.makasz.hu weboldalon.)

A felsorolt bónuszokon túl további kedvezményekhez is (különböző márkájú gépkocsivásárlás és -javítás, építészeti tervezés, irodatechnikai termékek, könyvelés, adótanácsadás, könyvvásárlás stb.) juthatnak a PSZ tagjai. (Lásd www.makasz.hu és www.pedagogusok.hu)

TANÍTSON VELÜNK!

A kerettantervek kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 28/2000. (IX. 21.) OM rendelet 1. számú mellékletében a kerettantervek minden évfolyamon kiemelt szerepet biztosítanak a testnevelésnek és a sportnak, ezen belül a szabadban történő mozgásos tevékenységek (játékok) végzésének. Fontos szerep jut a téli sportok megvalósítható formáinak és a téli játékoknak.

1-4. évfolyamon:

Sajátos módszereivel, elsősorban mozgásos játékokkal és versengésekkel segíti a tanulók zökkenőmentes átmenetét a kötetlenebb óvodai élet és az önálló munkát követelő iskolai élet között, kötődést jelentő élményeket nyújt mozgásvágyuk fenntartásához. Cél, hogy a rendszeres fizikai aktivitás váljon magatartásuk részévé.

5-8. évfolyamon:

Az alsó tagozat megalapozó jellegére építve, gazdagítsa tovább a tanulók sportági mozgáskészségét, fejlessze motorikus cselekvési biztonságukat, mozgás és sportolás iránti igényüket. A kötelező tanórák és a sportórák lehetőségeinek igénybevételével sajátítsák el legalább két sportági rendszer technikáját olyan szinten, hogy élmény és siker forrása legyen számukra.

A Pedagógusok Szakszervezete vezető jogtanácsosaként van szerencsém ismerni a napi testnevelés infrastrukturális gondjait.

Egykori élsportolóként, gyakorló műkorcsolyaedzőként több ezer óvodás és iskoláskorú gyermeket tanítva tapasztaltam, hogy a korcsolyázás – szabadban, játékos elemekkel oktatva – kiválóan szolgálja a fenti célok megvalósítását.

A SKY ICE TEAM Kft. szakmai igazgatójaként ajánlom fenntartóknak, oktatási-nevelési intézmények vezetőinek, testnevelőtanár kollégáimnak a mi oktató tevékenységünket:

Az oktatás helyszíne: a WESTEND CITY CENTER (Budapest Váci út 1-3.) tetőkertjében októbertől márciusig üzemelő műjégpálya.

Oktatás: hétfőtől péntekig 8 és 13 óra között.

Az oktatás díja (jéghasználattal, csoportkedvezménnyel): 300 Ft./fő/óra.

Oktatók: jómagam személyesen, és eredményes sportoló múlttal, edzői, oktatói gyakorlattal rendelkező volt tanítványaim.

Hívom és várom Önöket!

Elérhetőségeink:

261-2807 (telefon+üzenetrögzítő+fax)

322-8454 (telefon)

322-8455 (telefon)

06/20/9415-445 (mobil)

06/20/9579-724 (mobil)

342-8122 (fax)

E-mail:

psz@enternet.hu

skyceteam@yahoo.com

Cím: 1105 Budapest, Ihász köz 2.

Budapest 2004-08-12

Dr. Selmeciné dr. Csordás Mária

a PSZ vezető jogtanácsosa,

a ROZMARING SE. vezető edzője,

a Magyar Országos Korcsolyázó Szövetség elnökségi tagja,

a SKY ICE TEAM Kft. szakmai igazgatója

Autóbuszos személyszállítás a legkedvezőbb áron!

EGOMOEIL KFT

1098 Budapest, Lobogó u. 24.

Tel/Fax: 06/1 378-0229

06/70 314-7951 06/70 522-7281

ISKOLÁK, ÓVODÁK FIGYELMÉBE AJÁNLJUK

Ízelítő ajánlatainkból

Esti budapesti autóbuszos városnézés idegenvezetővel, 18.00 – 20.00 közt:	29.990 Ft + ÁFA
Szentendre–Visegrád autóbusszal, budapesti indulással:	39.990 Ft + ÁFA
Ópusztaszer, Budapestről:	73.990 Ft + ÁFA
Pákozd–Sukoró kirándulás, Budapestről:	35.990 Ft + ÁFA
Lovasprogram Herceghalmon, zsámbéki sétával:	39.990 Ft + ÁFA
Budakeszi Vadaspark, Budapestről:	30.000 Ft + ÁFA
Egész napos változatos budapesti kirándulás autóbusszal, 9.00 – 16.00 közt:	29.990 Ft + ÁFA

Vidéki iskolák, óvodák figyelmébe!

Budapesti autóbuszos kirándulás pályaudvartól pályaudvarig, 09.00-tól 16.00-ig! (Állatkert, Planetárium, Csodák Palotája, Tropicarium, Parlament) 29.990 Ft + ÁFA

Kérésre részletes programajánló füzetet küldünk!

Az árak 45 fős IKARUS autóbuszokra vonatkoznak, a belépők árát nem tartalmazzák.

„Jéé ! Ez csak a táblán fog! A kezem tiszta marad”

Júniustól került forgalomba Magyarországon a pormentes, öntött, szögletes kréta család, mely 100 db-os fehér, 6-12-100 db-os színes kiszerezésben lesz kapható. A termék a rendkívüli környezet- és egészségbarát voltának köszönhetően várhatóan nagy sikert fog aratni a tanárok és diákok körében. Nincs többé krétaporról kűszködő nebuló és állandóan fehér kezű nevelő!

A terméket keresse a Timex Pen Kft-nél, 2600 Vác, Vásár u. 1.; tel.: 06-30-9330-319, illetve nagykereskedő partnereinknél. (x)

Fedezzük fel együtt TANÁRAINK, ill. DIÁKJAINK pszichológiáját C. G. JUNG módszere alapján (kihelyezett csoportokban is), gyakorlott szakemberrel.

Jelentkezés: hétköznap du. 6 és 8 óra között. Tel.: 209-33-19, 06-70-260-2510. (x)

Kiadó lakás

Másfél szobás korszerű, bútorozatlan lakás kiadó pedagógusoknak, főiskolai, egyetemi hallgatóknak vagy másoknak. Budapest XVII., Pesti u. 161. További információ: 06/30/439-38-37.

Minden pedagógusnak!

Az *Osiris* könyvkiadó a tízkötetesre tervezett A magyar nyelv kézikönyvtára sorozat első darabjaként *Laczkó Krisztina* és *Mártonfy Attila* szerzőpáros munkáját a *Helyesírás* című könyvet jelentette meg hatalmas oldalszámmal. Ennek első része az elvi kérdésekkel foglalkozik, az általános és egyedi nyelvi jelenségeket egyaránt figyelembe véve. A második, a szótári rész 213.974 szó szabályszerű írására szolgál útmutatóval. Eddigi tanácsadó szótáraink közül ez a legerjedelmesebb és legpontosabb. A 760 oldalas mű – anyagát és szerepét tekintve – ugyancsak megéri az árát, a 4.500 forintot.

A *Mentor* című magazin és tankönyvkritikai melléklete, a *Támpont* a pedagógusok és szülők figyelmére egyaránt számít. Szerkesztőség: 1054 Bp., Kálmán Imre u. 16. Tel./fax: 269-2730.

Országos Pedagógus Teniszbajnokság Balatonalmádiban

A Balatonalmádi TENNIS CLUB 1925 sportegyesület és a Pedagógusok Szakszervezete (PSZ) a hagyományok szerint a tanév végén, 2004. június 25. és 27. között rendezte meg az Országos Pedagógus Teniszbajnokságot. Ezúttal ötödször került sor erre a sportversenyre. Ismét sikeres és jó hangulatú rendezvény tanúi lehettünk. A TENNIS CLUB balatonparti pályái, ahol a mérkőzéseket rendezték, és a klubházban megfelelő feltételeket biztosítottak a nemes vetélkedőhöz. A teniszverseny eredményes lebonyolításáért köszönet illeti a klub vezetőit, munkatársait. A versenyzők elhelyezését és ellátását nyújtó helyi pedagógusüdülő a megszokott színvonalú szállással, jóízű étellel járult hozzá a versenyzők jó közérzetéhez. A bajnokságot *Szlankó Erzsébet* nyitotta meg, a díjakat pedig *Árok Antal* adta át.

A teniszverseny eredménylistája

NŐK 45 ÉV ALATT

1. **Csíziné Magyar Ildikó** (Szentés)
2. **Kissné Katona Ágnes** (Baja)
3. **Franki Katalin** (Budapest)

NŐK 45 ÉV FELETT

1. **Gremesperger Júlia** (Budapest)
2. **Telekesi Ágnes** (Budapest)
3. **Halászné Kónya Hajnalka** (Mátészalka)

FÉRFIAK 40 ÉV ALATT

1. **Dudás Zsolt** (Balatonalmádi)
2. **Kégel Tamás** (Kecskemét)
3. **Zérczi Miklós** (Balassagyarmat)

FÉRFIAK 40-55 ÉV KÖZÖTT

1. **Kovács Pál** (Békéscsaba)

2. **Filiczki Mihály** (Balassagyarmat)

3. **Szoó László** (Szombathely)

FÉRFIAK 55 ÉV FELETT

1. **L. Nagy József** (Nyíregyháza)

2. **Dr. Horváth Sándor** (Balassagyarmat)

3. **Kiss Ernő** (Makó)

NŐI NYÍLT PÁROS

1. **Telekesi Ágnes** (Budapest) – **Gremesperger Júlia** (Szerencs)
2. **Halászné Hajnalka** (Mátészalka) – **Lőrincz Zsuzsa** (Kecskemét)
3. **Kissné Katona Ágnes** (Baja) – **Hal Viktorné** (Baja)

FÉRFI NYÍLT PÁROS

1. **Dudás Zsolt** (Balatonalmádi) – **Bartóki József** (Jászberény)
2. **Homó László** (Budapest) – **Kégel Tamás** (Kecskemét)

VEGYES PÁROS

1. **Gombás Szabolcs** (Mór) – **Franki Katalin** (Budapest)
2. **Dudás Zsolt** (Balatonalmádi) – **Dudás Mariann** (Balatonalmádi)

Országos Pedagógus Sportnapok Szentendrén

Ez évben, 2004. június 12-én Szentendre városában került sor az Országos Pedagógus Sportnapokra (OPS). A negyedszer lebonyolított sporttalálkozó az *MH Kinizsi Pál Tiszthelyettes Szakképző Iskola* adott otthont, méltó feltételeket biztosítva a versenyeknek. Segítőkéz közreműködésüket ezúton is köszönjük. A találkozót *Szlankó Erzsébet*, a PSZ alelnöke nyitotta meg és adta át a díjakat. A versenyek lebonyolításában és szervezésében a PSZ Pest megyei titkára, *Molnár Tibor* volt segítségünkre. Köszönjük.

Az eredmények listája a következő:

Kispályás labdarúgás: 1. *Vásárosnamény*, 2. *Vác*, 3. *Putnok*, 4. *Százhalombatta*, 5. *Szigetvár*, 6. *Győr*.

Kosárlabda: 1. *Vác*, 2. *Monor*, 3. *Győr*.

Asztalitenisz (csapat): 1. *Fazekas Zoltánné-Kun Tibor* (Győr), 2. *Szalai József-Dávidházy Zsuzsa* (Győr), 3. *Wunder Judit-Schmidt Zsolt* (Győr), 4. *Szabó Judit-Sütő Csaba* (Győr).

Ismét együtt

Évente visszatérő nagyszerű alkalom, hogy országos találkozón örülhetnek egymásnak a természet szépségeit kedvelő, egymás társaságát, barátságát szerető pedagógusok.

Ez alkalommal a 45. Országos Pedagógus Természetjáró Találkózón július 5. és 9. között, 120-an voltak kíváncsiak az ország egyik legszebb, legősibb városának, a mediterrán hangulatú Pécsnek szellemi és kulturális kincseire és a Mecsek szépségeire.

Szívélyes és jól felkészült helyi túravezetők segítségével a résztvevők a Nyugati-Mecsekben a Jakab-hegy látnivalóival, a Középső-Mecsekben Misinatetővel, a tettyei romokkal, a Jánoskilátóval, a Mecsek keleti vonulatában pedig Pécsvarad, Mánfa, Zengővárkony szépségeivel ismerkedtek. Ez utóbbi helyen alkalom volt arra is, hogy leróják tiszteletüket az itt pihenő Rockenbauer Pál, a „másfél millió lépés” tv-sorozat legendás alkotójának sírja előtt is.

A rekkenő hőség sem vette kedvét a társaságnak a máriagyüdi

kegyhely, a siklósi vár és a dzsámi, a nagyharsányi szoborpark megtekintésétől.

Villány egyik híres pincéjében, szakszerű kóstolómester irányításával a híres borvidék nedűjét kortyolhatták a kollégák, miközben megismerkedtek a bortezor „pótolhatatlan” előnyeivel is. Villánykövesd többsoros pincevárosának képével búcsúztak a tájtól, és másnap egymástól is azok, akik sokadszor, és azok is, akik először voltak részesei e gazdag öt napnak.

A tervek szerint jövőre a Keszthelyi-hegység, a Kis-Balaton lesz az országos találkozó helyszíne, ahol reményeink szerint még többen lesznek, akik újként kapcsolódnak e baráti társasághoz. A PSZ segítségével szervezett találkozót lebonyolításáért köszönet illeti a Pedagógus Természetbarát Egyesületek Országos Szervezőbizottságának elnökét, *Tóth Imrét*, társelnökét, *Fekete Józsefet*, valamint *Tóth Imréné Katát*. Örömmre szolgál, hogy én is közöttük lehettem.

Juhász Olga

ORSZÁGOS PEDAGÓGUS SAKK-KUPA

A Pedagógusok Szakszervezete Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Szövetségének fővédnökségével

2004. október 16-án (szombaton) Miskolcon, a Teleki Tehetséggondozó Kollégiumban (Miskolc, Selyemréti út 1.) első alkalommal kerül megrendezésre az Országos Pedagógus Sakk-kupa. A verseny szervezője, főrendezője: *Bánszky Miklós*.

Résztvevők: pedagógusigazolvánnyal vagy PSZ-tagkártyával rendelkezők.

A nevezéseket írásban (postán vagy faxon) **2004. október 5-ig** a következő címre kell eljuttatni:

Serényi Béla Gimnázium és Mezőgazdasági Szakközépiskola, Bánszky Miklós 3630 Putnok, Bajcsy-Zs. út 31. Fax: 48/430-035

Nevezési díj nincs!

A nevezéseknek a név és intézmény (munkahely) címének megjelölését, valamint az élő pontszámot (ha van) is tartalmazniuk kell.

A lebonyolítás és a díjazás költségeit a rendezők biztosítják. Az utazás, étkezés költségei a résztvevőket terheli.

A verseny programja

2004. október 16-án (szombaton)

8³⁰ – 9³⁰ regisztráció

9³⁰ – 10⁰⁰ párosítás

10⁰⁰ órától megnyitó, majd a mérkőzések

(9 forduló, svájci rendszerben, 2x15 perc gondolkodási idővel)

17⁰⁰ óra eredményhirdetés, díjkiosztás

További információ: Bánszky Miklós szervező-rendező
Tel.: 48/430-630 (az esti órákban)
Mobil: 30/586-3468.

Ezzel a címmel a sajtóorgánumban tallózza a velünk vagy rólunk készült írásokból közlünk összeállítást. Így egyrészt egy csoportba gyűjtve áttekintést kaphatunk arról, hogy milyen információk jutottak el gondjainkról, eredményeinkről a társadalomhoz, másrészt azt is láthatjuk, melyek azok a lényeges problémák, törekvések, amelyek még nem vagy nem kellő módon váltak ismertté. Egyszerre célunk tehát a tájékoztatás és tájékozódás.

NÉPSZAVA

(2004. VIII. 12.)

Keveslik a béremelést a pedagógusok

A közoktatásban a keresetek emelkedése az idei év első öt hónapjában alig haladta meg a 3 százalékot, ami pontosan a fele a kormány és a sztrájkbizottság megállapodásában szereplő 6 százaléknak – jelentette ki Varga László, a Pedagógusok Szakszervezetének (PSZ) elnöke. Az osztályfőnöki pótlékok szeptemberi emelkedéséről elmondta, kétszeresére bővültek csak azokra igaz, akik a pótlékalap alsó határán állnak. A PSZ elnöke beszámolt arról, hogy az Oktatási Internacionálé nemrég állásfoglalást fogadott el, miszerint a köz- és felsőoktatás nem piacositható, annak finanszírozásában és működtetésében az állami felelősségvállalás elengedhetetlen.

(2004. IX. 2.)

Hatvanezres minimálbért kérnek

(...) A Pedagógusok Szakszervezete (PSZ) a jövő évi költségvetéstől elvárja, hogy a közalkalmazotti bértáblát olyan mértékben emeljék, hogy az tartalmazza az idén elmaradt 6 százalékos növekedést, és biztosítsa 2005-re a reálkeresetek emelkedését – közölte Varga László elnök tegnap. A szakszervezet szerint jövőre legalább a bértábla 10 százalékos emelésére van szükség. A KSH első fél éves adatai szerint országos átlagban 2,4 százalékkal nőttek a közoktatási bérek – az infláció 7,1 százalék volt –, azaz a pedagógusok reálkeresete csökkent – mutatott rá az elnök.

NÉPSZABADSÁG

(2004. VII. 30.)

Nem adják el az üdülőt

Arok Antal, a Pedagógusok Szakszervezetének alelnöke nem érti, honnan veszi a Fidesz, hogy el akarják adni a felsőcsatári gyermeküdülőt. Mint írta: a Fidesz szombathelyi szervezetének elnöke, Gyimesi József bejelentette, hogy a szakszervezet el kívánja adni azt a gyermeküdülőt, amelyet eddig Szombathely önkormányzata sajátjának tudott. Közölte: tudomására jutott, hogy az évizedek óta a város által gyermeküdülőként használt ingatlan nem az önkormányzat tulajdona, a földhivatali ingatlan-nyilvántartásba a Pedagógusok Szakszervezete, illetve annak központi vezetősége van bejegyezve. Árok Antal azt mondja: szeretnék az ingatlan használati jogát szerződésben rendezni az önkormányzattal, hiszen azt régi megállapodás alapján veszi igénybe a város.

(2004. IX. 2.)

Kevesebb diák, kevesebb osztály

(...) A demográfiai hullámvölgy a gyermeklétszám-alapú finanszírozás halmozódó gondjaival rányomja bélyegét az iskolahálózat átalakulására – hangzottak tegnap a Pedagógusok Szakszervezetének (PSZ) tanévnyitói sajtótájékoztatóján. Az érdekvédelmi tömörülés becsülése szerint az idei nyári szünetben kevesebb iskola zárta be kapuit, mint tavaly (...), de a korábbinál nagyobb arányban vontak össze intézményeket és osztályokat. (...)

A szakszervezeti vezetők szerint súlyos hiba e jelenséget spontán folyamatokra bízni, előretételek irányítás nélkül hagyni. Tervezés nélkül csak még inkább szétnyílik az olló: a szegényebb települések iskolái egyre inkább leromlanak, és csak a gazdagabb térségekben lesz lehetőség a fejlődésre. A PSZ ezért a Települési Önkormányzatok Országos Szövetségével karöltve továbbra is szorgalmazza a közoktatás finanszírozásának átalakítását. A szakszervezet 2005-re azt is szeretné elérni, hogy a bértábla tartalmazza az idén megígért, de elmaradt hatszázalékos béremelés

fedezetét (...), emellett biztosítsa a jövő évi reálbér-növekedést is.

KÉPES ÚJSÁG

(2004. IX. 3.)

Aláúcolt támogatás

(...) Igen tarka képet mutat hát a hazai iskolaépületek műszaki állapota. Arok Antal, a Pedagógusok Szakszervezetének (PSZ) alelnöke borúsán ítéli meg a helyzetet. Szerinte az intézmények általában nem felelnek meg a 21. század oktatástechnikai elvárásainak, sőt, esetenként a közegészségügyi követelményeknek sem. (...) A szakszervezet a kistérségi társulások létrehozásában látja a kiutat. Több falu és község összefogásával gazdaságosabb lehetne az üzemeltetési rend – erre egyébként akad példa az országban. A szakszervezet a Települési Önkormányzatok Országos Szövetségével (TÖOSZ) egyetértésben az iskolafinanszírozási rendszer módosítását tartaná üdvözítő megoldásnak. A TÖOSZ és a PSZ egy fejlesztésközpontú és nem kizárólag fejkvótaalapon működő finanszírozási rendszert képzelt el.

Az Oktatási Minisztérium hivatali szemüvegén keresztül sokkal durébbra a kép, főként, ami a lehetőségeket illeti. Magyar Bálint, a tárca vezetője a Képes Újságnak arról számolt be, hogy idén eddig több mint 220 iskola nyert el pénzt felújításra. A PHARE-program keretében az információs technológia fejlesztésére 115 intézmény pályázatát fogadták el, az odaítélt összeg meghaladja az 5,7 milliárd forintot. (...)

VASÁRNAPI HÍREK

(2004. VIII. 29.)

Megosztott pedagógustársadalom

(...) A tanév mindhárom nagy újdonsága tekintetében megosztott a pedagógustársadalom. Ez abból fakad, hogy egy-egy intézményben mennyien is mennyire leterhelten dolgoznak – fog a szöve Varga László, a Pedagógusok Szakszervezetének elnöke. – A véleményét már a döntés időszakában kifejtette a szakszervezet. (...)

- A közvélemény, még a szakma is vitázik, és ennek több oka van – fejtegeti Sipos János, az Oktatási Minisztérium közoktatási helyettes államtitkára. Az első az újdonsággal szembeni ellenállás, a félelem, hogy új dolgokat kell tanulniuk az iskoláknak, új dolgokhoz kell alkalmazkodniuk a szülőknek, akik megszokták a régit. (...)

ÉRDI ÚJSÁG

(2004. VIII. 20.)

Egyeztetés 117 ember sorsáról

Szakszervezeti kiállítás a konyhai dolgozók érdekében – Megértő és partner vendéglátóság

Az érdi oktatási intézmények konyhai dolgozói és a Junior Rt. vezetői között múlt heti párbeszéd – ahogy arról lapunkban beszámoltunk – számos tisztázatlan kérdést vetett fel, s sokan úgy vélték, hogy a városi köztisztviselést átvevő cég feltételei nem szolgálják a dolgozók érdekeit, kritika érte az önkormányzatot is, mondván, nem kellő alaposággal tájékoztatták az érintetteket a változásokról és jövőbeni lehetőségeikről. (...)

- Korrektnak tartom a Junior hozzáállását, és hiszem, hogy a folytatódó tárgyalások is eredményhez vezetnek – ezzel summázta a Pedagógusok Szakszervezetének érdi titkára, Bercsényi György a kezdeményezésükre létrejött egyeztető megbeszélés eredményeit. Az érdekvédelmi szervezet aggályainak adott hangot a városi közéletben részt vevő 117 dolgozó további sorsa miatt, hiszen az eddig közalkalmazotti státust élvező konyhai dolgozók kikerülnek ebből a körből. (...)

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG

(2004. VIII. 31.)

Nem azért nem fizetünk, mert nem akarunk

Hatszázalékos keresetkiegészítést kapnak szeptember elsején a megyei közgyűlés fenntartásában lévő közoktatási intézmények közalkalmazottai – mondta Gyárfás Ildikó, a B-A-Z megyei közgyűlés elnöke. (...)

A megyei közgyűlés úgy döntött: az egész évre vonatkozó összeget szeptember elején egy összegben utaljuk a dolgozóknak. Több mint 80 intézményt, a közoktatásiakon kívül a közművelődési, a szociális és gyermekvédelmi intézményeket is érinti a határozat, közel 4.500 dolgozója kapja meg a pénzt. (...)

Miskolc nem tud keresetkiegészítést adni (...), pedig a pedagógusok várják azt az összeget. Ígéretet kaptak rá, mi pedig azon leszünk, hogy hozzájussanak – nyilatkozta Kovácsné Pogány Lenke, Miskolc város Pedagógusok Szakszervezetének titkára. Elmondta: tárgyalnak a városvezetéssel. Álláspontjuk az, hogy ötszázaléknyi saját forrást kell teljesítenie a városnak, ami közel 180 millió forintot jelentene. Egy százalékot ugyanis a kormány juttatna, további négy százaléknak pedig megvan a fedezete a költségvetésben. (...)

FEJÉR MEGYEI HÍRLAP

(2004. VI. 15.)

Szakszervezeti kitüntetést kapott az önkormányzat

Ivánca – A dr. Fejérpataky László Általános Iskola tanévzáró ünnepélyén adta át Arok Antal, a Pedagógusok Szakszervezetének alelnöke Ivánca Község Önkormányzata képviselőjében Molnár Tibor polgármesterek a 2000-ben alapított Eötvös József-emlékplakett kitüntetést. Mint az indoklásból kitűnik, az önkormányzat több évi gondos fenntartó munkájával, a személyi és tárgyi feltételek folyamatos fejlesztésével, eredményes pályázatokkal, érdekegyeztető tevékenységével, illetve azzal, hogy a minőségi munka elismerésére nagy hangsúlyt fordít, érdemelte ki az elismerést. A rangos kitüntetésben az idén az ország öt önkormányzata részesült.

Somogyi Hírlap, Petőfi Népe, Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Néplap

(2004. VII. 10.)

Túlélésért búvárszédnek az iskolák

Arok Antal, a Pedagógusok Szakszervezetének alelnöke: – Az iskolák működésével és fenntartásával kapcsolatos helyzet valóban nehéz, de ez senkinek nem adhat okot a törvénytelen ségre. Megoldást a közigazgatás, az oktatásfinanszírozás reformja jelenthetne, ám ez előreláthatóan tovább csúszik.

- Ez év elején létrejött ugyan – a szakszervezet és a fenntartók kezdeményezésére – egy tárcaközi bizottság az önkormányzati finanszírozási problémák leküzdésére, ennek működése azonban eddig nem vezetett eredményre. A Pedagógusok Szakszervezete nehezményezi, hogy a grémium érdemi döntés nélkül függesztette fel működését. Az oktatási tárca a bizottság munkáját firtató kérdéseinkre azt a választ adta, hogy az iskolabezárásokkal foglalkozó országgyűlési határozat végrehajtásának részét képezi a finanszírozási rendszer átgondolása is. Ennek ütemezésével kapcsolatos feladatok most zajlanak. (...)

Sáska Géza, a Települési Önkormányzatok Országos Szövetségének ügyvivője szerint az alapvető probléma az, hogy az iskolák bürokratikus szabadsága igen nagy, helyi szinten dönthetnek a legtöbb kérdésben, de pénzügyileg függenek az önkormányzattól, a mindenkor kormányzattól, sőt, a többi iskolától is. (...)

Kétszintű Érettségi Konferencia

A konferenciára 2004. október 5-én Budapesten várják a középiskolák igazgatóit, szaktanárait, a felsőoktatási intézmények képviselőit, valamint a magánoktatási cégek képviselőit. A rendezvény célja, hogy minden pedagógus tisztán, pontosan, világosan lássa, értse, és alkalmazza a kétszintű érettségi eljárási és szakmai követelményeit. A felkészülést ezzel a hagyományteremtő konferenciával kívánja támogatni a FISZ. Ezáltal mindenki közvetlen forrásból kaphat átfogó képet a rendszerről. Az előadásokat a szaktárca és háttérintézményeinek szakértői tartják, választ keresve arra a kérdésre is, hogy az új vizsgák hogyan viszonyulnak az Európai Unió szintrendszeréhez.

A konferenciáról érdeklődni lehet a 06/1/266-7601/128-as telefonszámon és a rendezveny@fisz.hu e-mail címen. További információ és jelentkezés: www.fisz.hu

Podmaniczky-díj PSZ-tisztségviselőnek

A Város- és Faluvédők Szövetsége 1982-ben alapította ezt a díjat, amelyet az épített és természeti környezet megóvásában, helyreállításában kitűnt személyek és szervezetek kapnak meg. Idén a szövetség által Kisújszálláson szervezett országos találkozón, augusztus 5-én Ráday Mihály elnök adta át e kitüntetések. A Podmaniczky-díjban részesülők között köszönhetjük Kovács Csaba kollégánkat, aki több mint negyed százada szakszervezetünk tisztségviselője, hosszú ideje a kapuvári Berg Gusztáv Szakiskola PSZ-titkára, és az 1979-ben alakult Kapuvári Városszépítő Egyesület alapító tagja, titkára. Az egyesület révén Kapuvár Fő terén felállított **gyűrűs ekvatoriális napóra** a város nevezetes látványossága lett!

Ezúton is gratulálunk Kovács Csaba kollégánknak. Jó egészséget és további sikereket kívánunk szakszervezeti és városszépítő munkájában egyaránt.

PEDAGÓGUSOK ARCKÉPCSARNOKA – 2004

Lapunk idei 4. számában Ihlétő könyvsorozat címmel tájékoztatást adtunk a *Karácsony Sándor Neveléstörténeti Egyesület* példás kezdeményezéséről: 2002-ben könyvsorozatot indított azokról a Hajdú-Bihar megyei oktatási-nevelési dolgozókról, akiknek emléke elevenen él, akárcsak egy-két emberben is. Most, 2004-ben immár a 3. kötete látott napvilágot a sajátos felépítésű „csarnoknak”, valamennyi névcikkhez arcképet is csatolva.

Örömmel olvastuk *Ungvári Jánosnak*, az egyesület elnökének és a kiadványok szakszerű, lelkes szerkesztőjének levelét, melyet lapunk dicséret írására felfigyelve *Arok Antal* főszerkesztőnknek írt.

„Egyesületünk tagsága nevében jó érzéseinket és köszönetemet fejezem ki, mivel lapjokban ismertetést adtak arcképcsarnok sorozatunk egyik kötetéről. Tagságunk önzetlen munkája erkölcsi elismerésének is értelmezzük ezt a gesztust.”

A minap megjelent a harmadik kötet is. A társadalmi összefogással készült kiadványsorozat első kötete már elfogyott, de a többiek megvásárolhatók a Megyei Pedagógiai Intézet könyvtárában (4029 Debrecen, Monti ezredes u. 7.). Az egyesület címe pedig: 4032 Debrecen, Pilinszky u. 21. Tel.: 06 (52) 458-547.

Indigó gyerekek nevelése

Az „indigó gyermek” olyan gyermek, aki új és szokatlan pszichológiai tulajdonságokkal rendelkezik, és akinek viselkedési szokásait tudományosan eddig még nem írták le. Ez a viselkedési minta olyan egyedi, ám esetükben egységes tényezőkön alapul, melyek arra ösztönzik nevelőiket, hogy az egyensúly megteremtésének érdekében változtassanak hagyományos nevelési szokásaikon. Ha figyelmen kívül hagyjuk ezeket a szokatlan tulajdonságokat, azzal kiegyensúlyozatlanságot és csalódottságot idézhetünk elő ezekben a gyermekekben.

A kérdéskört a Mandala-Veda Kiadó fenti címmel megjelent könyve mutatja be, amelyet olvasóink figyelmébe ajánlunk. További információ: 1134 Bp., Szabolcs u. 4. T./fax: 06-1-452-0806.

Üdülés, gyógyulás féláron

A PSZ nyugdíjasai 50%-os kedvezménnyel (1.100.- Ft/fő/éjszaka) üdülhetnek a gyógyvizéről híres Cserkeszőlőn, a Szolnok Megyei Szövetség pihenőházában. Érdeklődni lehet: 56/513-190.

PéNZ, péNZ, péNZ...

A tanévkezdés pénz nélkül manapság lehetetlen dolog. Szülő és pedagógus egyaránt költségesre kényszerül. A pénzügyi szemlélet egyre inkább az iskolafenntartók döntéseit is meghatározza, háttérbe szorítva a szakmai szempontokat is. A jövő évi költségvetési törvény Országgyűlés elé terjesztése is szeptember végén esedékes. Ezért a tanévnyitó lapszámunk hagyományos rovatában a pénzzel kapcsolatos idézeteket, mondásokat gyűjtöttük össze és ajánljuk olvasóink figyelmébe.

Jobban tudod, mint én, hogy kezdjünk bármibe,
Minden nagy tettek a készpénz az idege,
S hogy ez az édes érc, mely vakít és kegyetlen,
Győzni segít hadban épp úgy, mint szerelemben.

(Molière)

- Ha a természet szerint élsz, sohasem leszel szegény, ha a képzelgések szerint, sohasem leszel gazdag. (Epiuros)
- Szolgád lesz a pénz, ha tudsz vele bánni, zsarnokod, ha nem tudsz. (Seneca)
- Nő a pénzszereget a növekvő pénzzel arányban. (Juvenalis)
- A pénz a hatalom tolvajkulcsa. (Simone Weil)
- Rang és pénz nélkül az önérték neveléses fényűzés. (Eörsi István)
- A pénz nem minden: többnyire még csak nem is elég. (ismeretlen)
- Az az igazán gazdag, aki takarékos. Legszegegyebb ember a fősvény. (Nicolas Sébastien Roch de Chamfort)
- Pénzt csak pénzzel lehet keresni. (ismeretlen)
- A pénz ugyan nem lsten, de mégiscsak félisten. (Dosztojevskij)
- A pénzzel szemben fő ellenvetésem az, hogy a pénz ostoba. (Alain)
- A nagy vagyon szerencse dolga, a kicsi a szorgalomé. (kínai mondás)
- Sok ember szeretné tapasztalni, hogy a pénz nem boldogít. (Feleki László)
- A pénz valami hatodik érzékféle, amely nélkül nem tudunk mihez kezdeni másik öt érzékünkkel sem. (William Somerset Maugham)
- A pénz olyan nyelvet beszél, melyet mindenütt értenek. (Aphra Behn)
- Ha pénz van a zsebedben, bölcs vagy, szép vagy és énekelni is tudsz. (zsidó mondás)
- Ha a pénz nem is hozza meg a boldogságot, lehetővé teszi, hogy kényelemben légy boldogtalan. (Lord Mancroft)
- Sosem voltam még olyan helyzetben, hogy a pénz valamit is rontott volna rajta. (Clinton Jones)
- Pénzen nem vehetsz barátokat, de lehetőség van színvonalasabb ellenségeket szerezni. (Lord Mancroft)
- A pénz beszél. Minél több van belőle, annál hangosabban. (Arnold Rothstein)
- Senki sem emlékezne a jó szamaritánusra, ha a jó szándékon kívül semmije sem lett volna. Pénze is volt. (Margaret Thatcher)
- A pénz a teljesítmény ostoba mércéje – de sajnos ez az egyetlen használható mérce, amivel rendelkezünk. (Charles O. Steinmetz)
- Amikor fiatal voltam, azt hittem, hogy a pénz fontos az életben. Most, hogy már öreg vagyok, tudom, hogy így van. (Oscar Wilde)
- A bért nem a munkaadó fizeti – ő csak átnyújtja a pénzt. A bért a termék fizeti! (Henry Ford)
- Ha isteneddé teszed a pénzt, ördögként fog téged büntetni. (Henry Fielding)
- Egyfajta lelki sznobizmus azt hinni, hogy az ember boldog lehet pénz nélkül. (Albert Camus)
- A pénzzel kapcsolatos egyetlen igazi kérdés, hogy mit kezd vele az ember. (John D. Rockefeller)
- A pénz olyan, mint a szex. Ha nincs, nem tudsz másra gondolni – ha van, mindig máson jár az eszed. (James Baldwin)
- Egész életemben zúrjeim voltak. Egy csomó marhaságot csináltam – pénzért. Pedig nem volt rá szükségem. De valahogy túl nagy volt a nullák csábítása. (Richard Burton)
- A pénz nem azokat a törvényeket követi, mint a természet más részei. Nem oda folyik, ahol valóban szükség van rá, hanem oda, ahol a leggyorsabban szaporodhat. És ebben a törekvésében nincs tekintettel sem hazára, sem hűségére. (Joseph Heller)

Magyar szólások, mondások:

A pénz hol ártalmára, hol javára válhat az embernek. A kutya is meghugyozza, kinek pénz nincs a zsebébe. Észből, pénzből áll a kereskedés. Ha a lánynak sok a pénze, ritkán van esze. Rút leánynak is szép a pénze. Ha nincs piz, igyál víz. Idővel, pénzzel légy takarékos. Jó bor, pénz, szép asszony jámbort kíván őrzésre. Jó lelkiismeret hamis pénzt nem szeret. Olvasva jó a pénz. Nem méltó méltatlant pénzéért dicsérni. Szép szó pénzbe nem kerül. Szóbeszéd pipafüst, pénz a fundamentum. Pénz olvasva, asszony verve jó. Pénz beszél, kutya ugat. Nehéz a pénzt megkeresni, még nehezebb megőrizni. Adós fizess, beteg nyögi! Addig nyújtózkodj, ameddig a takaród ér! Ahol jajgatnak, ott van, ahol dicsekszenek, ott nincs. A magadét tedd el, a másokét ne vedd el!

A. A.

A KÖZOKTATÁS HELYZETE a 2003/2004-es tanévben

A Pedagógusok Szakszervezete (PSZ) korábbi hagyományait folytatva s a jövőre figyelve, minden tanév végén szöveges értékelésben összegzi a közoktatás helyzetét, és ebből az aspektusból az Oktatási Minisztérium és a kormány tevékenységét. Látásmódunkat a szakszervezeti mozgalmunkra és a gyermekszertől, de követelményt támaztató pedagógusokra egyaránt jellemző módon a problémák feltárása, gondok jelzése, nem pedig elkendőzése, szépítése határozza meg. Ezt az összegezést a PSZ elnöke és alelnökei a 2004. június 17-i sajtótájékoztatón hozták nyilvánosságra.

1. Az egy éve ismételtén ártított közoktatási törvény végrehajtásának, a közoktatásunk felemelkedésének pénzügyi és szakmai feltételei jórészt hiányoznak. Márpedig ezek megléte nélkül az oktatáspolitikai elképzelések, legyenek azok bármilyen jók, kudarcra vannak ítélve. Például kevés a hátrányos helyzetű, etnikai problémákat megfelelően kezelni tudó fejlesztő pedagógus, miközben tovább késlekedik a pedagógusképzés reformja. A pedagógustársadalomnak a közoktatási törvény módosítása miatt ebben a tanévben jelentős többletmunkát kellett elvégezni (új pedagógiai programok, új tantervek, iskolai minőségbiztosítási program, házirend, szervezeti-működési szabályzat stb.). Mindezt úgy, hogy a szükséges jogszabályok, központi dokumentumok jelentős késéssel készültek el.

2. Nem megfelelő az iskolafenntartás, finanszírozás rendszere. Ennek felülvizsgálata ügyében – az egy évvel ezelőtt született PSZ–TÖOSZ-kezdemenyezés nyomán – 2003 decemberében létrejött ugyan egy tárcaközi bizottság, ám ez február óta nem működik, nem dolgozik a lehetséges jobb megoldások kialakításán.

3. Az Országgyűlés, a szakszervezeti-önkormányzati kezdeményezésekre is figyelve, vizsgálatot folytatott az óvoda- és iskolabezárások ügyében. Ezt követően, 2004. április 5-én határozatot fogadott el, amelyben megfogalmazta a szükséges kormányzati intézkedéseket. (A határozat feladatokat meghatározó része megjelent lapunk 2004. áprilisi számában.) Ebben többek között szerepel az előző pontban jelzett feladat is: a közoktatás finanszírozási, döntési és felelősségi rendszerének áttekintése és a problémák orvoslására vonatkozó javaslatétel 2004. szeptember 30-ig. Ez ügyben az OM nem cselekszik, hanem inkább vitatkozik az országgyűlési határozatban megfogalmazottakkal.

4. Demográfiai helyzetünk most is tartó romlása (a 2002/2003-as és a 2006/2007-es tanév közötti időszakban további 100 ezer fővel csökken az általános iskolába járó tanulók száma) újabb iskolabezárásokhoz, átszervezésekhez vezet. Ez a folyamat, valamint a pedagógusképzés reformjának kártékony késlekedése elengedhetetlené teszi az oktatási ágazat foglalkoztatáspolitikai koncepciójának kidolgozását, a tömeges pedagógus-munkanélküliség megelőzése programjának megalkotását. (A PSZ az erre vonatkozó kezdeményezést a közoktatási törvénytervezet tavalyi vitája során tette meg.) A pályakezdő munkanélküli diplomások között egyre nagyobb arányban találhatunk pedagógusokat, miközben a pedagógustársadalom előregszik. (Ez év tavaszán a regisztrált 13 ezer diplomás 31%-a volt pedagógus; a közoktatásban az elmúlt évtizedben a pedagógusok átlagéletkora 37,2 évről 41,5 évre nőtt.)

5. A nevelési-oktatási intézményeket fenntartó önkormányzatok többsége súlyos pénzügyi gondokkal küzd. Egy részük ennek ellenére

iskolájuk, óvodájuk gondos gazdjaként mindent megtesz színvonalas működtetésükért, a magasan kvalifikált pedagógusok alkalmazásáért, a megfelelő élet- és munkakörülményeikért. A PSZ minden tanév végén Eötvös József-emlékplakett kitüntetéssel ismeri el e legkiválóbb önkormányzatokat. 2004 júniusában öt település (*Cserkeszölő, Hort, Iváncsa, Kutas, Ricsé*) önkormányzata kapott ilyen elismerést, amelyeknek teljesítményét lapunk tanév végi, 2004/5-6. számában méltattuk részletesebben.

6. A közalkalmazotti bértábla 2002. szeptemberi rendkívüli (átlag 50%-os keresetnövekedést eredményező) emelése óta a pedagógusok, a közoktatás alkalmazottjai nem kaptak béremelést. A diplomás minimálbér (100 ezer forint) sem duplája már a szakképzetlenek minimálbérének (53 ezer forint). A PSZ reprezentatív jellegű felmérése szerint a keresetnövekedés idén nem éri el a 2%-ot. (A felmérés összegzése lapunk legutóbbi számában jelent meg.) Ezt igazolja a KSH első negyedévi, ágazatunkra vonatkozó 1,9%-os adata is. 2004-ben az önkormányzatok kis hányada, csak mintegy 7%-a adott saját forrásból reálérték-megőrzést biztosító 6%-os béremelést.

Közben az oktatási miniszter a szeptember 1-től bekövetkező osztályfőnöki pótlékemelés jelentős keresetnövelő tényezőként értékeli, holott ennek a teljes pedagóguskörre és egész évre vetített hatása csupán 0,6%-os keresetnövekedést eredményez. Mindezek figyelembevételével a PSZ ragaszkodik a közszolgálati szakszervezetek és a kormány között létrejött megállapodásban rögzített keretek reálértékét megőrző béremeléshez. Amennyiben tehát a költségvetési szféra első negyedévi keresetnövekedése a közös szándéktól eltérően alakulna, a kormány és a szakszervezetek meghatározzák, hogy milyen jogi és pénzügyi intézkedések indokoltak és szükségesek az előirányzott bruttó 6%-os bérnövelés érvényesítésének érdekében. A PSZ-felmérés eredménye és a KSH adatai egyaránt azt bizonyítják, hogy szükség van ilyen lépésekre. Mindezt figyelembe véve sürgetjük a kormány mielőbbi lépését, a szakszervezetek számára elfogadható intézkedés megtételét.

7. A PSZ továbbra is aktuálisnak tartja és megismétli a tanév elején, 2003 szeptemberében több szakmai szervezettel együtt megfogalmazott felhívását: „...a magyar közoktatás jövőjéért felelősséget érző szervezetek felszólítják a parlamenti pártokat arra, hogy a szakmai megegyezéseket, ajánlásokat figyelembe véve, állapodjanak meg az oktatáspolitikai alapvető kérdéseiben mind a tartalmi, mind a jogi szabályozás, mind a feltételrendszer tekintetében”. E felhívás mindaddig süket fülekre talált. A parlament oktatási bizottságának elnöke e felhívás kapcsán ugyan négy párti megbeszélést kezdeményezett, ám ez mindmáig nem jött létre!

PSZ Országos Iroda

Újabb PSZ–TÖOSZ-kezdemenyezés

A Települési Önkormányzatok Országos Szövetsége (TÖOSZ) elnöke, *Dióssy László* és a Pedagógusok Szakszervezete (PSZ) alelnöke, *Árok Antal* július végén az oktatási miniszternek írott levélben sürgette az iskolafenntartás, finanszírozás felülvizsgálatával kapcsolatos munkák felgyorsítását. E tárgykörben szakmai konferenciát is kezdeményeztek. Erre *Szabados Tamás*, az OM politikai államtitkára reagált. Az alábbiakban néhány jellemző sort idézünk az ő leveléből.

Tisztelt Alelnök Úr! Mindenek előtt szeretném megköszönni a Pedagógusok Szakszervezetének a közoktatás finanszírozási és felelősségi rendszerét felülvizsgáló tárcaközi szakértői bizottságban kifejtett segítőkész munkáját. A bizottság a munkája során sok hasznos tapasztalatot, információt gyűjtött már össze, melyek nagy segítséget nyújthatnak majd az óvoda- és iskolabezárások okait vizsgáló bizottság munkájáról szóló jelentés elfogadásáról és a szükséges kormányzati intézkedésekről szóló 30/2004. (IV. 6.) Országgyűlési határozatban szereplő feladatok megvalósítása során, mivel az Országgyűlési határozat egyes pontjaiban a működő bizottság által kitűzött célokkal azonos feladatokat határozott meg.

Az Országgyűlési határozatban szereplő, a Kormány számára kötelezettségeket megfogalmazó pontok megvalósításának elősegítése érdekében a Kormány a 2184/2004. (VII. 21.) Kormányhatározat II. fejezet 11-18. pontjaiban kijelölte a felelős tárcákat és a határidőket. A kormányhatározatban szereplő határidők ismeretében a tárca érintett szakterületei jelenleg határozzák meg a feladatok minisztériumon belüli és minisztériumok közötti ütemezését. A pontos ütemezés és feladatmegosztás ismeretében érdemes a bizottság által jelenleg is vizsgált témák megvitatását kezdeményezni, ezért arra kérem Önt, hogy az ősz folyamán térjünk vissza a bizottsági munka áttekintésére. (...)